

Proletarya Enternasyonalizmi: TEORİ ve PRATİK

PROFESÖR EDUARD BAGAMOV

Proletarya enternasyonalizmi ve burjuva milliyetçiliğinin savunucuları arasındaki keskin ideolojik mücadele, Marks ve Engels'in «Bütün Ülkelerin İşçileri Birleşiniz!» çağrısını çıkardıkları ve başka ulusları baskı altında tutan hiç bir ulusun özgür olamayacağını söyledikleri zaman, yani geçen yüzyılın ortalarında başladı. Sık sık yıkıcı savaflara itilen, sınıflara bölünmüş, geniş kitlelerin sömürü ve sömürgeci baskı altında inlediği bir dünyada, Marks ve Engels'in sloganları, bir yandan toplumsal ve ulusal kurtuluş savaşçılarının elinde güçlü bir ideolojik silah olurken, öte yandan burjuvazinin azgın saldırılarına hedef oldu.

Bu mücadele Büyük Ekim Sosyalist Devrimi sonrasında ve özellikle bütün insanlığın acı deneylerden geçtiği yıllarda şiddetlendi. Bu yıllarda iki karşıt dünya görüşü —Nazilerin azgın şovenizmi ve anti-komünizmi ile Sovyet halkının enternasyonalizmi ve sosyalist yurtseverliği— bir ölüm kalım savaşına tutuşmuştu. Bu yalnızca silahlar arasında değil aynı zamanda fikirler arasında bir savaştı.

Sosyalizm ve demokrasi güçlerinin İkinci Dünya Savaşında elde ettikleri tarihsel zafer ve farklı sosyal sistemlere sahip devletlerin barış içinde birarada varolmaları ilkesinin doğrulanması, uluslararası atmosferi önemli ölçüde düzeltirken ırkçılığa, şovenizme ve burjuva milliyetçiliğine ağır bir darbe indirdi. Fakat proletarya enternasyonalizmi ile burjuva milliyetçiliği arasındaki mücadele durmadı. Bu mücadele yeni biçim ve özelliklere bürünerek devam etmektedir.

Yeni özelliklerden biri meselâ dünyanın büyük bir bölümünde gerçekten sosyalist bir toplum ortaya çıkmış olmasıdır. Bu toplumda *belirgin nitelikleri dostluk, kardeşlik, egemenliğe saygı*

ve karşılıklı yardımlaşma olan yeni türden ulusal ilişkiler kurulmuştur ve başarıyla gelişmektedir.

Sovyetler Birliği'nde sosyalizmin inşası ve sosyalist dünya sisteminin ortaya çıkması, gelişmeleri geri kalmış olanlar da dahil olmak üzere tüm ulusların eşi görülmemiş bir ilerleme kaydetmelerini mümkün kıldı. Yeni sistem ulusal ve uluslararası çıkarlar arasında uyum sağlanmasını teminat altına alan sağlam bir temel oluşturdu, her ırk ve milliyetten erkek ve kadınların ulusal onurlarını pekiştirdi ve güçlendirdi. Tek bir ailenin eşit üyeleri olma bilinciyle sosyalist uluslar ekonomik, politik ve kültürel gelişmelerde hep daha yüksek düzeylere erişmelerine yardımcı olan daha büyük bir birlik için doğal bir çaba sarfediyorlar. Lenin'in tek bir dünya kooperatifi diye adlandırdığı topluma doğru insanlığın yol alışında ana eğilim, sosyalist ülkelerin bir araya gelmeleridir.

Önemli bir diğer yeni özellik, *bütün dünyada ve özellikle sosyalist sistem içinde toplumsal yaşamın uluslararasılaşması sürecinin güçlenmesidir.* Sovyet halkının yeni bir tarihsel topluluk olarak ortaya çıkması, sosyalist ülkeler halklarının bir araya gelmeleri —ki bu, gittikçe daha çok, sosyal kanunlarca yönetilen bir süreç niteliğine bürünmektedir— enternasyonalizmin hayatiyetinin ve cazibesinin açık bir kanıtıdır.

Kapitalist kampta da bütünleşme süreçleri görülmektedir. Bu süreçler türlü karışıklıklar ve çelişkiler göstermekte, ve en canlı bir biçimde sermayenin kozmopolitleşmesinde, çokuluslu şirketlerin gittikçe artan gücünde tezahür etmektedir. Bu durum kapitalist kampın bütününde ve onun ayrı parçalarında uluslararasıdaki ilişkilerin gerginleşmesi sonucunu doğurmaktadır. Bu bakımdan, eskiden «dertsiz» sayılan ve bu tür sorunların hiç bir zaman başgöstermeyecek gibi görüldüğü ülkelerdeki ulusal duygu patlamaları ilginç bir olgudur, mesela Kanada'da Fransız kökenli Kanadalıların şimdilerde hızla şiddetlenen kendi kaderini tayin hakkı mücadelesi ya da Belçika'da toplumun başlıca iki grubu olan Flamanlar ile Valonlar arasındaki ilişkilerin geçtiğimiz yıllarda ciddi olarak kötüleşmesi gibi.

Proletarya enternasyonalizmi ile burjuva milliyetçiliği arasındaki ideolojik mücadele, *ulusal kurtuluş hareketlerinin daha da geliştiği ve emperyalizmin sömürgeci boyunduruğunu kırmış olan ülkelerde hakimiyetini yada en azından etkisini şu ya da bu biçimde yeniden kurmak için çaba harcadığı bir ortamda sürdü-*

rılmaktadır. Bu ülkeler halklarının ulusallaşmaya özel ilgi göstermeleri ve bağımsız gelişme yollarını aramaları çok doğaldır.

Aynı zamanda bağımsızlıklarına yeni kavuşmuş ülkelerin gelişmeleri, geçmişin etnik ve kabile çatışmalarının ağır yükünü taşımakta ve emperyalistlerle yeni-sömürgecilerin hâlâ kullandıkları sinsi «böl-yönet» siyasetinden de etkilenmektedir. Bu çevreler ırksal ve ulusal düşmanlıkların toplum yaşamının yapısal bir özelliği olduğu masalını her fırsatta yaymaktadır.

Sosyal ilerleme ve ulusal kurtuluş için savaşanlar emperyalizmin bu kaba doktrinlerini reddederken, hemen enternasyonalist bir konuma gelmiyorlar. Bu alandaki gelişmeleri tedrici olmaktadır çünkü ulusal dar görüşlülükten ve kapitalizmin yüzyıllar boyu aşılacağı güvensizlikten kaynaklanan önyargılar onların bilincinde hâlâ derin köklere sahiptir.

Dünyanın dört bir yanında milliyetçilik virüsü olarak sosyal ve coğrafi sınırlar ötesine yayılan «milliyetçiliğin her şeye muktedir güçleri»nden bahsetmeyen bir burjuva siyasi bilimcisinin veya toplumbilimcisinin kitabına pek ender rastlanır. Burjuva propagandasının gerçekleri çarpıtan aynası, ulus faktörünün etkisinin büyümesini milliyetçiliğin rolünün yükselmesi şeklinde göstermektedir.

Burjuva ideologlarının ve politikacılarının «ulus», «milliyetçilik», «yurtseverlik» ya da «ulusal egemenlik» kavramları karşısındaki tavırları tamamen ilkesiz ve gelişigüzeledir. Tekelci burjuvazi sonunu geciktirmek için eskiden beri bu kavramlarla oynamaktadır. Kendi çıkarlarına uygun düştüğü sürece milliyetçiliğin tekelci burjuvazi tarafından ileri sürüldüğü, ancak Birleşik Devletlerin himayesi altındaki «Batı» veya «Atlantik» dayanışmasının güçlendirilmesinde önüne engeller çıkarttığına ise aynı kavramın oldukça tehlikeli bir «ortaçağ» önyargısı olarak lanetlendiği, her peşin hükümsüz kişinin açıkça bildiği bir gerçektir. Yeni-sömürgeci güçler milliyetçilik kavramını geliştirmekte olan ülkelerde kendi çıkarları doğrultusunda sömürür ve sosyalist dünyada en küçük ölçüdeki bir yansımada bu kavramı göklere çıkarır.

Milliyetçi önyargılara ilişkin spekülasyonun proletarya enternasyonalizmi fikirleriyle mücadelede kendilerine yararlar sağlayacağına inanan burjuva ideologları, halkların bağımsızlığı, özgürlüğü ve sosyalizm için savaşanların saflarını böleceği umuduyla sosyalizme karşı mücadelelerinde milliyetçiliğe önemli bir yer verirler.

Aynı maksatlar burjuva bilginlerini ulusal soruna ilişkin Marksist - Leninist öğretiyeye saldırmaya yönelir. Örneğin Survey dergisinde Teresa Rakowska - Harmstone şöyle yazmaktadır: «Tecrübeler göstermiştir ki —Karl Marks'ın iddialarının aksine— sanayileşme sonrası dünyada sınıf sadakatinin bütün diğer sadakatlerin yerini alacağı varsayımı bir hayaldir. Dünyanın gelişiminde başlıca yönelişler, milliyetçiliğin 20. yüzyılın en güçlü ve yıkılmaz kuvveti olarak yükseldiğini açıkça göstermiştir.» Aynı görüş doğrultusunu savunan World Politics adlı Amerikan dergisi ulusal çelişkilerin son tahlilde sınıfsal çelişkilere dayandığı ve kapitalizmin yokoluşu ile birlikte kaybolacağı şeklindeki Marksist tezi reddetmektedir.

Burjuva siyasi bilimcileri Marks, Engels ve Lenin'in sınıf faktörünü büyütürken ulusal faktörü küçümsedikleri görüşündedirler. Onlar Marksizm - Leninizm klasiklerini, kapitalizmin yıkılması ve yeni bir sistemin kurulması ile birlikte ulusal çelişkilerin ve genel olarak ulusal sorunların otomatik olarak çözüleceği görüşünü savunduğunu söyleyerek çarpıtırlar. Burjuva ideologları ulusal soruna ilişkin olarak, Marksizmin bu basit ve yüzeysel yorumuna karşı savunma noktaları ararlar.

Burjuva sosyologlarına göre proletaryanın ve bütün emekçi halkın çıkarlarını savunan bir sınıf konumu, ulusal çıkarlara ters düşer. Onlar komünistlere şöyle der: Ya kendinizi ulusal bir güç olarak ilan edin ve böylece sınıf çıkarlarının üstüne yükselin veya «dar sınıf mevzileri»nde kalarak ulusal çıkarları temsil ettiğinizi ileri sürmeyin.

Onlar daha sonra «ulusal» ve «uluslararası» terimlerinin bir birlerini dışladığını savunarak, toplumsal gelişmenin motorunun sınıf mücadelesi olduğunu ileri süren Marksist önerme yerine, uluslararasıdaki çelişki ve mücadelelerin ilerlemenin motor güçleri olduğunu beyan ederler. Ulusal ilişkilerin kendi içinde bir süreç olduğunu ve bu ilişkilerin herhangi bir yasayla yönlendirilemeyeceğini ima ederler. Buradan hareketle siyah Amerikalıların insan hakları uğruna verdikleri mücadele ile Ku Klux Klan ve diğer ırkçılar tarafından işlenen suçların insan doğasındaki anlayışsız içgüdüden ve anlaşılması güç olan irrasyonel milliyetçi duygulardan kök alan soyut bir ırk çelişkisinin iki vechesini meydana getiren aynı türden olgular olduğunu öne sürer.

Bu durum, değişik ırklara bağlı olmaları bir yana çoğunluğu oluşum safhasındaki iki binden fazla büyük ve küçük ulusların ve etnik grupların yeryüzünde varlığı düşünüldüğünde, insanoglu

için hazin bir tablo ortaya çıkartır. Ulusal zıtlıkların savunucularının kara gözlükleri arkasındaki manzara dünyanın geleneksel karmaşık düzeninin anlaşılabilirliğini vurgular. Net ve anlaşılır bir görüntü elde etmek için son tahlilde ulusların geleceğini ve uluslararası ilişkilerin karakterini belirleyen derindeki süreçleri açığa çıkarmak gereklidir.

Böyle bir tahlil için yegane anahtar, Marksizm - Leninizmin bilimsel teorisi ve onun köşetaşlarından biri olan her önemli politik olay ve her ciddi çelişkinin altında sınıf sorununu ve sosyo-ekonomik faktörlerin yattığı öngörüsüdür. Bilimsel komünizm işçi sınıfının sömürçülere karşı savaşını ilgi merkezinde tutarken ulusal, sömürgeci, toprakla ilgili ve diğer çeşitli sosyal baskıları da incelemeye büyük önem verir. Bütün bunları birbirleriyle olan ilişkilerini gözönünde tutarak ele alan Marksistler ulusal baskı dahil her türlü baskının kaldırılmasının proletaryanın devrimci toplumsal görevlerini yerine getirmesine bağlı olduğunu savunurlar.

Lenin, «Marks'ın, 'emek sorunu' ile karşılaştırıldığında ulusal sorunun ona tabi olduğundan şüphesi yoktu» diye yazıyordu. «Fakat onun teorisi, ulusal hareketleri gözardı etmekten, dünya ile cennet birbirinden ne kadar uzak ise o kadar uzaktı.» Ulusal soruna bağlı olma durumu o halde genel olarak sosyal ve sınıfsal görevler açısından idi. Fakat bu asla, ulusal sorunun veya ulusal özgüllüklerin değil gözardı edilmesi, daha az önemsenmesi anlamına bile gelmez.

Yaşayan sosyalizmin doğuşu ve gelişimi enternasyonalizmin yasallaşmış bir yönünü beraberinde getirdi. Bu yön, sosyal sorunlara dar milliyetçi açıdan yaklaşmayı ve kişinin dar milliyetçilikle sınırlandırılmasını önler. Aynı şekilde ayakların ulusal topraklardan kesilmesini de önler. Sınıf yaklaşımı, ulusal nihilizme götürecektir ulusal görevlerin ihmalini değil, bu görevleri emekçi halkın ortak uluslararası çıkarları açısından yerine getirmeyi öngörür.

Bugün dünya sosyalist kampına dahil ülkelerin gelişimi dostlarımız kadar düşmanlarımızın da dikkatini çekmektedir. Emekçi halk ve dünya ilerici güçleri sosyalist ülkelerin başarılarında enternasyonalizmin hayat verici gücünü görürken, anti-komünizmin ideologları her bir sosyalist ülkedeki ileri gelişmenin milliyetçi, ayrılıkçı ve merkazkaç eğilimleri hareketlendireceğini umarlar. Kendi deyişleriyle «objektif gelişimi hızlandırmak arzusuyla ve işin içine propaganda katalizörü katarak sosyalist enternasyonalizmi «yabancı güçlere boyun eğme» biçiminde göstermek için hayli uğraşırlar.

Örneğin, Dimitri von Mohrenschildt adındaki Amerikalı profesör, «Uluslarüstüçülük: Batı ve Sovyet» makalesinde proletarya enternasyonalizmini bilimsel olmaktan uzak bir tarzda şöyle tanımlamaktadır: «Diyalektik olarak düşünöldüğünde, bütün ulusal çıkarların proletaryanın sınıf dayanışmasına bağı olduğu anlamına gelir ve Sovyet gücünün uluslararası proletarya çıkarlarına öncülük rolüne soyunduğunu ima eder.» Sosyalist enternasyonalizmin birçok bileşeninin geçersizliğini ve onun yalnızca bir «Moskof İcadı» olduğunu göstermek için bu tezler tartışılarak yankılanmıştır.

Anti-komünizm ideologlarının sosyalist enternasyonalizm prensiplerine saldırılarının uzun erimli amaçları vardır. Sosyalizm, artan bir şekilde, kendisini çağımızın niteliğini belirleyen bir güç olarak dayatıyor ve sosyalist ölkelerin birbirleriyle, ulusal kurtuluş hareketleriyle ve kapitalist ölkelerdeki işçi sınıfı hareketleriyle olan uluslararası dayanışması, bütün dünyada sosyal ilerleme mücadelesi için en etkili bir silah haline geldi. Bu silahı etkisiz kılmak tekelci burjuvazinin ve savunucularının amaçlarıdır.

Sosyalist enternasyonalizm proletarya enternasyonalizminin mantıksal devamı ve gelişimi olup emekçi halkın uluslararası dayanışmasının sosyalist ölkeler arasındaki ilişkilerde kendini gösteren bir biçimdir. Sosyalist enternasyonalizmin ilke ve normları proletarya enternasyonalizmi ile aynı olup onun devletlerarası ilişkiler düzeyine yükseltilmiş bir biçimdir. Bundan dolayı, sosyalist enternasyonalizmin toplumsal temeli sadece sosyalist ölkelerdeki işçi sınıfını değil, ortak çıkarlar etrafında birleşen bu ölkeler halklarını da kapsar.

Sosyalist ölkeler birbirlerine hiç benzemeyen koşullarda yeni bir toplum inşa etmektedir. Her birinde sosyalizme doğru ilerleyiş kendi halklarının özgöl tarihlerinin, kendi toplumsal yapılarının özgöl yanlarının ve kültürel geleneklerinin üstüne kurulduğundan dolayı, sosyalizmin inşasında ortak standart biçimler ve yöntemler yoktur. Fakat birbirlerinin deneyimlerinden yararlanmak büyük öneme sahiptir ve çıkarları gereğidir. Sovyet halkı diğer sosyalist ölkelerin çeşitli tecrübelerinden yararlanırken, gelişkin bir sosyalizm toplumunu inşa eden Sovyet tecrübesi de bu ölkelerin kendi karşılaştıkları sorunları çözmelerine yardımcı olmaktadır.

Sosyalist ölkelerin sosyalizmi ve komünizmi inşadaki deney birikimleri, yeni bir toplumun inşasında, ulusal farklılıklardan

bağımsız evrensel geçerliği olan özelliklerin bulunduğunu göstermektedir.

Macar ve uluslararası işçi sınıfı hareketinin ünlü liderlerinden Zoltan Komoczin, sosyalist şartlarda ulusal olanla uluslararası olan arasındaki diyalektik bağa değinerek şöyle diyordu: «Uluslararası politikamızda daha birleşik ve daha güçlü bir sosyalist dünya sistemi amacı doğrultusunda şaşmadan bağlı kaldığımız ilke bizim için iyi olan şeyin sadece dostlarımız ve müttefiklerimiz için iyi olan ve hem bizim hem de sosyalist topluluğu güçlendiren şey olduğu ilkesidir. Şayet özgül çıkarlarımız ortak çıkarlarla çelişiyorsa biz bu sorunumuzun çözümünü ortak çıkarlara tabi kılarız ve bunun uzun erimde etkisini gösterecek bir karar olacağına inanırız.»

KEYK ve Varşova Paktı ülkelerinin yakın ekonomik ve politik birliği bu ülkelerin ortak çıkarları için çok verimli işbirliklerine imkan vermekte, uluslararası arenada barıştan ve güvenlikten yana uyumlu hareket etme fırsatını yaratmaktadır. Bu faydalı işbirliğinin bir göstergesi KEYK ülkelerinde kişi başına endüstriyel üretimin dünya ortalamasının 3,6 katı olması gerçeğidir.

Sosyalist ülkelerin, sosyalist ekonomik entegrasyon yönündeki Kapsamlı Program'ın hayata geçirilmesi doğrultusundaki başarıları, dünyanın gelişiminde bu ülkelerin etkilerinin giderek büyümesine ve dünya devrimci güçlerinin de kuvvetlenmesine yardımcı olmaktadır.

Bütün bunlar, sosyalist enternasyonalizmin proletarya enternasyonalizmi ile oluşturduğu bağın günümüzün diğer iki devrimci gücü olan kapitalist ülkelerdeki işçi sınıfı hareketi ve ulusal kurtuluş hareketleri gibi etle tırnak misali kopmaz bir bağ olduğunu göstermektedir. SBKP Genel Sekreteri Leonid Brejnev Berlin Avrupa Komünist ve İşçi Partileri Konferansında proletarya enternasyonalizminin «Bütün ülkelerdeki komünistlerin ve işçi sınıfının ortak amaçlar uğruna verdikleri mücadelede dayanışmaları, ulusal kurtuluş ve sosyal ilerleme mücadelesinde dayanışma içinde olmaları» anlamına geldiğini söylemiştir.

Söylemeye gerek yoktur ki enternasyonalist dayanışmanın ülkelerinin pratikte gerçekleştirilmesi karmaşık bir süreçtir; çünkü sosyalizm ve demokrasi için verilen mücadelenin somut konuları üzerinde zaman zaman —pek doğal olarak— partiler arasında görüş ayrılıkları çıkabilmektedir. Bazı durumlarda işçi sınıfı hareketinin kendi gelişimi içinde bu ayrılıklar ortadan kalkmaktadır. Bazan da doğru çözümler için ayrıntılı tahliller, yoldaşça tartışmalar ve sabırlı araştırmalar gerekli olmaktadır.

Fakat bütün bu hallerde, kardeş Marksist - Leninist partiler, sosyalizm için ortak mücadelenin temel sorunlarına dokunmadığı sürece aralarındaki ayrılıkları dramatize etmezler. Burjuva ideologları devrimci güçler arasındaki dayanışmayı bozmak amacıyla, öncelikle SBKP'nin çizgisini diğer komünist ve işçi partilerinin konumlarına muhalif göstermek için uğraşırlar. Fakat bu taktik bu partiler arasında gittikçe daha çok reddedilmektedir.

«Onlar A'dan Z'ye kadar Leninizmin ilkelerinden vazgeçmemizi, SBKP ile aramızı bozmamızı isterler» şeklinde konuşmaktadır. İtalya Komünist Partisi Genel Sekreteri Enrico Berlinguer Ceno'va'daki son yığinsal toplantıda. «Fakat bu dahi onları tatmin etmez. Lenin'den vazgeçersek Marks'dan da vazgeçmemiz zorunludur ve SBKP ile bozuşmamız Ekim Devriminin bir hata olduğunu da kabullenmemizi gerektirir. Ve sonra onların mantık silsilesini izlersek, tarihimizin bir yanılığlar dizisinden başka bir şey olmadığını ve birçok komünist kuşağın beyhude yere savaştıklarını ilan etmemiz gerekir.

«Bu saldırıları örgütleyenler ne isterler? Onlar bizlerin ilkerimizden vazgeçeceğimizi, sınıfsal enternasyonalist, devrimci bir parti olmayı bırakacağımızı veya kendimizi sektarizme ve dogmatizme hapsedeceğimizi ümit ederler. Ancak tüm bu niyetler, hangi kılığa bürünürse boşa çıkmaya mahkumdur. Manevraları başarısızlıkla sonuçlandırılacaktır.»

Enternaysonalizm, yüz milyonlarca insanın yaşamlarını ve faaliyetlerini güçlü bir biçimde etkilemiştir ve etkilemeye devam etmektedir. Zamanın gösterdiği de budur. Çağımızın son çeyreğinde şovenizme ve burjuva milliyetçiliği fikirlerine karşı işçi sınıfının uluslararası kardeşlik fikirlerinin yeniden ve yeniden doğrulandığı zaferlere tanık olacağımız bir gerçektir.

(New Times 'Ekim 1978' sayısından çevrilmiştir)

TÜSTAV

SIYASİ EĞİTİM

HASAN ŞERİF

Marksizm, insan bilinciyle maddi dünyanın diyalektik ilişkisine işaret ederken, belli bir dünya görüşünün bir insanın bilincinde somutlanmasında, insanı kuşatan maddi ekonomik ilişkilerin belirleyici rolü olduğunu söyler. Lenin de bu noktayı öne çıkaran bir tespitle, ekonomik ilişkilerin gelişkinlik düzeyinin, belli bir dünya görüşünün bir *bütünlük* olarak kavranmasında çok önemli rol oynadığına işaret eder. Lenin'e göre, ekonomik ilişkilerin farklı gelişkinlik düzeyinde bulunan ülkelerde proleterler —ya da bir sınıf olarak proletarya— kendi sınıf bilimini ve dünya görüşünü, farklı düzeylerde kavrar. Bu bakış açısından, ekonomik ilişkilerin gelişkin olduğu ülkelerde işçi sınıfının, Marksizmi bir bütün olarak kavraması mümkün olurken, geri ekonomik ilişkiler içinde bulunan ülkelerde işçi sınıfı, aynı bilimi eksik veya bir yanıyla kavramakta, kavradığı kadarını da sistemin bütünü sanmaktadır.

Kabaca bir yaklaşım bile yukarıdaki tespitlerin genel geçerliliğini kanıtlamaya yeterlidir. İleri kapitalist ülkelerde, işçi sınıfının siyasal örgütlenmesinin düzeyi, onun sınıf bilincine olan yakınlığını gösteriyor. İşçi sınıfı biliminin kitleler içindeki yaygınlığı, aynı zamanda işçi sınıfının siyasal örgütlenmesinin de kitleliliğini sağlıyor. Ve bir siyasi hareketin yığınsallığı, onun sadece sayısal büyümesini ifade etmeyeceğinden, bu ülkelerde işçi sınıfı, toplumsal süreçlere derinliğine nüfuz edebilmekte, buna siyasal yaşamdaki etkinliği de eşlik etmektedir. İşte bu nedenle, Marksizmin eksik kavranışını, Marksist dünya görüşünün bütününe kavranışı olarak gören «goşist» veya «ültra sol» akımlar, ileri kapitalist ülkelerde, işçi hareketinin dışında kalan sınıf veya zümreler tarafından üretilmektedir. Geri ülkelerde ise, işçi sınıfı siyasi hareketi, henüz bu türden 'sol' akımları köşeye sıkıştırarak ve bir

kast haline dönüştürecek düzeye varabilmek için çalışmak zorundadır. Türkiye’de işçi hareketinin bu nedenle, Marksizmin eksik kavranışından doğan *hastalıklara* karşı kendi sınıf bilimiyle dayanması gibi bir görevi vardır.

İşçi hareketinin geri ülkelerdeki bu yanına işaretle Lenin: «*her ülkenin işçi hareketi, yeni neferlerin 'eğitimine' periyodik ve değişik ölçüde enerji, dikkat ve zaman sarfetmektedir*» diyor.

Geleceğe dönük görevler açısından işçi sınıfının ve emekçilerin genel siyasi eğitimleri çok çeşitli ve karmaşık yöntemleri ve araçları gerektirir. Kapitalizm aşamasında, burjuvazinin yönlendirici konumundan dolayı bu araçlar belli alanlarda ve noktalarda yoğunlaşmaktadır. Okullar, müzeler, tiyatrolar, kültür siteleri, sinema endüstrisi, radyo ve televizyon gibi pek çok kurum, eğitim araçlarının yoğunlaştığı ve biçimlerinin olgunlaştığı kurumlar olarak ortaya çıkarlar.

Toplum hayatının hemen her alanına dönük olarak yaygın faaliyet gösteren bu merkezlerin, hakim siyasal ideoloji doğrultusunda bir eğitimi tahrik etmesi kaçınılmazdır. Çünkü her şeyden önce, hakim maddi ilişkiler, kültürel ilişkilerin de temelini oluşturur. Bir başka deyimle, maddi üretimin araçlarını elinde tutan sınıfın, fikri üretimin araçlarını da elinde bulundurmasından daha doğal bir şey olamaz. Ancak, egemenlik durumu hiç bir sınıfa, toplumun *gelişmeye açık dinamiklerini* ortadan kaldırma olanağını sağlamaz. Bugün günümüzde emekçi halk güçlerinin, hayatın üretimine yeni bir şekil verme çabaları bu dinamiklerin başında gelmektedir. Topyekün emekçiler, tarihin kendilerine sunduğu bu perspektiften yola çıkarak, az ya da çok, ama her şart altında zorlu bir mücadele vererek amaçlarına ulaşabiliyorlar.

Tarih, kitlelerin ve bireylerin maddi ve fikri faaliyetlerinin bileşeni olan güç tarafından yazılmaktadır. Biz burada konumuzu, kitlelerin fikri faaliyetlerinin esası üzerinde sınırlandırarak, ve hatta konuyu çok daha özelleştirerek, *eğitim* konusu üzerinde duracağız. Ve eğitim konusunu ele alırken, kitlelerin, hayatın pratiği içindeki *kendiliğinden* eğitimlerini değil, belli bir *iradeye* bağlı olarak eğitilmelerini gözönünde bulunduracağız.

EĞİTİMİN SINIF MÜCADELESİNDEKİ YERİ

İşçi sınıfının ve onunla aynı amaç için mücadele eden emekçi halk güçlerinin sınıflar mücadelesindeki rolleri, tarihin hiç bir döneminde, onların genel toplumsal nüfus içindeki oranlarıyla veya ellerinde tuttıkları stratejik toplumsal konumlarıyla sınırlı kalmamıştır. Emekçi sınıflar, nicel güçlerinin yanında ve buna bağlı

olarak, belli bir niteliksel gücü ifade ederler. Emekçi sınıfların bu niteliksel gücü, sınıflar mücadelesinde önemli bir yer tutar. Bilimsel literatürde *Siyasal çoğunluk* diye tanımlanan olgu, niteliksel bir etkinliği anlatır.

Siyasi çoğunluk kavramının veya kitlelerin niteliksel etkinliklerinin somut temellerini, onların yığınsal plandaki bilinçlilik düzeylerinden, siyasi mücadele geleneklerinden ve tahrihsel deneylerinden çıkarmak gerekir. Toplumun belli bir anında, sınıf güçleri dengesinin emekçilerden yana ağır basmasının bir anlamı da, onların siyasal arenada belirleyici bir üstünlüğü ele geçirmiş olmalarıdır. Bu konumun elde edilmesinde, emekçi kitlelerinin siyasal eğitim düzeylerinin değerli bir payı vardır.

Genel eğitim sorunu:

Eğitim, belli bir amaca yönelik, bilinen bir nesne üzerinde ve önceden saptanmış araçlarla gerçekleştirilen *yöntemli* bir insani faaliyettir. Ancak, eğitimin aynı kapsamlı öteki insani faaliyetlerden ayrılan önemli özellikleri de bulunmaktadır. Bunların başında, eğitimin nesnesinin insan olması gelir. Klasik burjuva eğitim sistemi açısından da bu böyledir. Ancak egemen burjuva eğitiminin insanı şekillendirmekten amacı, ona, kapitalist yeniden üretimin şu ya da bu fonksiyonel görevini daha verimli bir biçimde gördürebilmek içindir. Bu nedenle egemen eğitim sistemi, bütün araçlarını ve yöntemlerini bu doğrultuda geliştirip yoğunlaştırırken bunu, kendi egemenlik konumunu pekiştirmek için yapmaktadır. Bu çerçevede insanlar, düzenin birer parçası haline getirilmek istenir. Ancak hayatın kendisi, burjuva eğitim sisteminin karşısına başka engeller çıkarmaktadır ve demokratik eğitim faaliyeti de bu engellerden yola çıkmaktadır.

İnsan düşüncesi nasıl ekonomik temelden görece bağımsız bir gelişmeye sahip ise, toplumun verili bir durumunda, demokratik kültür unsurları da, böylesine bir bağımsız gelişme içinde bulunurlar. Yani, demokratik kültürün gelişmesi ve demokratik eğitimin yöntem ve araçlarının yaratılması, egemen sınıfın kültüründen ve onun eğitim siyasetinden bağımsız olarak yaratılırlar. Bu, Lenin'in «unsurlar» olarak tanımladığı, ama, geleceğe damgasını vuracak olan unsurlar oldukları için, unsur olmaktan birer olgu olmaya doğru hızla evrimleşebilen, emekçi sınıf kültürüdür ve onun eğitim yöntemidir.

Ne var ki, egemen eğitim sisteminin karşısına çıkan veya çıkarılması gereken demokratik eğitim faaliyeti, amaçları ve sınıf

temelleri bakımından egemen eğitim sisteminden bağımsız olmasına karşılık, yöntem ve araçlar bakımından egemen sınıfın eğitim yordamından, daha genel bir deyimle, eğitimin tarihsel kazanımlarından bağımsız olamaz. Çünkü, eğitim faaliyeti, kullandığı araçları ve yöntemleri, insanlığın topyekün tarihi mücadelesinden, üretim faaliyetinden bilimsel ve teknolojik ilerlemeden, pozitif ve sosyal bilimlerin gelişmesinden almaktadır veya başka bir deyimle, eğitim hayatın bütün unsurlarının ortak sonuçları olarak ortaya çıkmaktadır.

Demokratik eğitimin karakteristikleri:

Demokratik eğitim amaçları ve sınıf temelleri bakımından burjuva eğitim sisteminden belli başlı olarak şu noktalarda ayrılık gösterir:

● Burjuva eğitim sistemi, verili bir tarihi durumda egemen toplumsal ilişkilerin çıkarlarını yansıtır, bu çıkarların korunmasının maddi ve moral araçlarını yaratmaya hizmet eder ve değişmeyi reddeden yanı sıra statükocudur. Bu yüzden, pozitif bilimlerin dahi sınırlı olarak öğretilmesinden ileriye gitmemeye özen gösterir. Demokratik eğitim ise, bunun tam tersi olarak; egemen toplumsal ilişkileri değiştirmeye yönelik maddi ve moral araçların yaratılmasına hizmet eder. Statükoyu değil, yeniyi savunur ve bu yoldan köklü dönüşümleri gerçekleştirmeyi amaçlar. Bu değişikliğe uygun düşen bütün gelişmelerin öğretilmesinden ve öğrenilmesinden yana olduğu için,

- a — Bilim özgürlüğü üzerindeki sınırlamaların kaldırılmasını,
- b — Öğrenim özgürlüğü üzerindeki kısıtlamalara son verilmesini,
- c — Eğitimin en gelişmiş teknolojik araçlarla ve yöntemlere yürütülmesini,
- d — Öğrenme olayının ampirik bir olay olmaktan kurtarılıp, öznenin yaratıcı faaliyetinin de bütün boyutlarıyla katıldığı bir faaliyet türü haline getirilmesini savunur.

● Burjuva eğitim sistemi, eğitimin sınırsız olanaklarını belli bir azınlığın hizmetine sunar ve geniş kitleleri bundan yoksun bırakırken, demokratik eğitim, herkesin eğitim hakkının güvence altına alınması, kişinin özgürce gelişmesinin koşullarının yaratılması, herkesin bu olanaklardan eşitçe yararlanabilmesi için:

- a — Eğitimin parasız kılınmasını ve devlet tarafından bu hizmetin her toplum kesimine eşit olarak götürülmesini,
- b — Eğitimin temel araçlarından biri olarak dili gördüğü için, dil üzerindeki baskılara mutlaka son verilmesini, herkesin kendi ana dilinden eğitim görmesinin mutlaka sağlanmasını, savunur.

● Burjuva eğitim sistemi, eğitim yordamını üretim yordamından bütünüyle soyutlamak, eğitimi soyut bilgilerin aktarılması haline indirgemek, topyekün toplumsal üretim faaliyetinin gelişmesini sağlayacak insan becerilerinin yaratılması yerine, sermayeye artık değer sunabilecek kadar gelişmiş ve üretim araçlarını bu çerçevede kullanabilecek kapasitede bir kafa ve kol eğitimini dayatmak eğilimindedir. Demokratik eğitim bütün bunların reddedilmesine götürür ve şunları önerir:

- a — Makine kullanmasını bilen insan değil, hayatı yönlendirmesini başarabilen insanlar yetiştirilmelidir.
- b — Beceriler, üretim faaliyetinin maddi yönünün başarılmasını sağlamanın yanında, moral değerlerin geliştirilmesini de sağlayacak biçimde genişletilmelidir.
- c — Eğitim planlamasında ve istihdam politikasında, sermayenin işgücü ihtiyacı değil, topyekün toplumsal üretimin ihtiyaçlarının gözetilmesi gereklidir. Yetişmiş insanların işsiz kalmamaları, herkesin istediği meslek dalında eğitim görmesi ve kendini bu yönde geliştirmesi, yetişmiş insan emeğinin boş yere harcanmasının önlenmesi ve nihayet üretimin ulusal boyutlarda, toplumsal ihtiyaçlara göre şekillenmesi böylece mümkün olabilir.

● Burjuva eğitim sistemi, eğitim faaliyetini, kendi egemen kültürel değerlerinin yaygınlaştırılması ve kendi sınıf ideolojisinin etkinlik kazanması için bir araç olarak kullanır. Demokratik eğitim sistemi ise, tarihi olarak gerici olan bu tutumun karşısına;

- a — Demokratik kültürün bütün unsurlarının özgürlüğünü,
- b — Kültürel baskıların ortadan kaldırılması talebini,
- c — Ulusal kalıpların ve milliyetçi darlığın aşılmasını ve dünya demokratik kültürünün bir parçası olarak ulusal kültür içindeki demokratik öğelerin yaygınlaştırılmasını çıkarır.

Demokratik eğitim faaliyetinin alanları:

Burjuvazi, eğitim sistemini klasik okullarla yürütmektedir. Bu okullar belli bir diziliş ve bu dizilişe mümkün olduğunca uygun düşen bir bilgi gelişmesini içerir. Egemen eğitim faaliyetinin etkinliği kendisini en çok bu okullarda somutlamaktadır. Yasal zorlamalarla ve geleneksel alışkanlıklarla, belli bir meslek edinmenin ve bu mesleği icra edecek alanı bulabilmenin yolu kapitalist toplumda, klasik okullardan geçmektedir. Bu nedenle, demokratik eğitimin talebinin halka halka genişleyen muhtevasının merkezinde, bu okulların demokratikleştirilmesi sorunu yatmaktadır. Çünkü aynı zamanda bu okullar, eğitim araçlarının en gelişkinleriyle donatılmış, yöntemlerin en ilerisi buralarda yoğunlaşmış, toplumsal etkinliği en yüksek olan örgütlenme de bu okullarda yaratılmıştır. Kaldı ki bu okullar, geleceğin görevlerinin yerine getirilmesinde en etkin araçlardan biri olarak emekçiler tarafından kullanılacaklardır, kullanılmak zorundadırlar.

Bu noktada kimi akımlar, emekçi sınıfların taleplerine tam tamına zıt bir görüşle ortaya çıkarlar. Onlara göre, burjuvazinin yarattığı bütün kurumlar ve araçlar emekçi sınıflar tarafından reddedilmelidir, çünkü bunlardan emekçi sınıflara bir yarar gelmeyecektir.

Halbuki bu görüş, son derece yanlış olmak bir yana, eğitim diye bir sorunun gözardı edilmesidir. Kültürel alanda tarih, reddiyeler üzerine değil, kabullenme ve yenileştirmeler üzerine ilerleyebilmektedir. İlişkiler planında eskinin toptan reddedilmesi mümkündür ve zorunludur ama, yeni toplum kurucuları, tarihin ve bütün insanlığın ortak değerlerini, hiç bir zaman reddedilecek bir miras olarak görmemişlerdir. Hangi kültürel mirasın reddedileceği sorunu ise, tarihin diyalektiğinden ve toplumsal mücadelenin önümüze koyduğu görevlerin kapsamından çıkarılır. Eskinin, yeniye yardımcı olacak olan kültürel öğeleri korunur ve geliştirilir. İnsanlık kültürünün sosyalist toplum aşamasındaki kadri, emekçi sınıflara dayalı bir kültür tarafından tarih sahnesinden kovulmak değil, sınıflı toplumların bu kültürün önüne koyduğu ulusal ve sınıfsal engellerin ortadan kaldırılmasıyla özgürlüğe kavuşturulması, evrensel boyutlar kazanmasıdır.

Bu nedenle demokratik eğitim klasik burjuva okullarının ve genel eğitim sisteminin demokratikleştirilmesini talep ederken, bunun yanında, kendi bağımsız amaçlarının gerekli kıldığı araçları yaratmaya, buna elverişli olan eğitim yöntemlerini geliştirmeye, hayatın bütün alanlarındaki eğitim faaliyetlerine nüfuz etme-

ye ve bu arada burjuva eğitim araçlarını kendi amaçları için kullanmaya çaba gösterir. Bu bakış açısından değerlendirildiğinde, demokratik eğitim, sadece burjuva eğitimin demokratikleştirilmesi talebini ileri sürmüyor, gerici ve milliyetçi eğitimin köklerini kazıyarak, kültürel baskıları ortadan kaldırmaya, her halkın kendi anadilinden eğitimini gerçekleştirmeye, kısacası, dar ve egemen eğitim sisteminin yerine, dünya demokratik kültürüne hizmet edecek ve ona uyumlu olacak geniş perspektifli bir yapıyı geçirmeye çaba sarfediyor.

Kuşkusuz demokratik eğitim mücadelesi, genel sınıf mücadelesinin bir parçasıdır. Böyle olduğu içindir ki, mevcut eğitim sisteminin demokratikleştirilmesini talep etmekle yetinmek yanlış olacaktır. Bu bir anlamda burjuvaziyi kendi silahlarıyla geriletmeyi ummak demektir ki, her koşulda mümkün olamayacağı gibi emekçilere yeni dünyanın perspektiflerini sonuna kadar açacak bir hedef değildir. Burjuvazinin eğitim sistemi ve araçları, emekçi sınıflar üzerinde, aynı zamanda, toplumsal ilişkilerden kaynaklanan genel bir yozlaşmayı da pekiştirdiği için, onun tahribatlarını, sadece o eğitim sistemini *düzeltilmekle* önlemenin olanağı bulunmaz. Demokratik eğitimi başka alanlara yaymak ve başka araçları gündeme getirmek bu nedenle zorunluluktur.

Bu bakımdan klasik burjuva okullarının dışında pek çok araç ve alan vardır ki, demokratik eğitim faaliyeti için kullanılabilirler. Sendikalardaki, derneklerdeki eğitim seminerlerinden spor kulüplerine, müzelerden, tiyatrolardan, kütüphane, okuma evlerinden müzik çalışmalarına, parti okullarından, öz eğitimin araçlarına, günlük basına, televizyon ve radyoya kadar, geçmiş toplumların ve kapitalist toplumun yaratmayı başardığı bir faaliyetler ve araçlar ağı içinde demokratik eğitim kendi yolunu açabilir ve açmalıdır. Doğal olarak işçi sınıfı ve emekçiler, bu araçları kullanmaya adaydırlar. Kitlelerin ilgi duyduğu ve içinde yer aldığı bu alanları demokratik eğitim alanları haline getirmek, demokratik eğitim faaliyetini aynı zamanda yığınsal bir temele oturtmak anlamına gelir. ●●

Burada bir başka ve önemli bir soruya da yanıt getirmek zorunluluğu vardır. Demokratik eğitim faaliyetini bu kapsamda emekçiler nasıl bir örgütlenme ile yönlendirebilirler, merkezi bir sisteme kavuşturulabilirler?

Emekçi sınıfların örgütlenmesinin en üst biçimi olarak Parti, eğitim faaliyetlerinin de yönlendiricisidir. Bunu Parti, eğitim kurumları içinde kazandığı etkinliğiyle ve kendi bünyesinde yarat-

tığı eğitim kurumlarıyla birlikte yürütür. Parti'nin eğitim kurumları içinde etkinlik kazanması, onun politikasının yaygınlaşması, yığınsal temellere oturması demektir. Öbür yandan Parti, kendi bünyesinde eğitimin kurumlarını yaratır. Bunların başında da Parti okulları gelmektedir.

Konumuzla ilgisi dolaylı olduğu için, bu çok önemli noktayı bu hatırlatma ile geçiyoruz.

EĞİTİMİN YÖNTEMLERİ:

Eğitimin ekonomiyle ve toplumsal ekonomik ilişkilerle sıkı bir bağı bulunduğunu bilmekteyiz. Ancak, günümüzde eğitim faaliyeti, araç ve yöntemleri itibarıyla «bağımsız» kendi normlarına göre yürütölen bir faaliyet türü düzeyine yükselmiş bulunmaktadır. Eğitimin, genel toplumsal faaliyetler içinde kendine özel bir yer kazanması, insanın bilgilenmesinin, nesnel gelişmeyle olan bağıntısı çerçevesinde izah edilemez. Çünkü eğitim bir bilgi üretme süreci değildir. Belli araç ve yöntemlerle insanların belli kalıplara sokulması nisbi olarak başarılsa bile buradan amacın kendisi doğmaz. Eğer böyle olsaydı, ünlü eğitimci Kalnin'in deyişiyle bizler: «Fırında ekmek pişirircesine marksistler yetiştirebilirdik.»

İnsan bilgisi mademki, maddi süreçlerden bağımsız olarak, kendi kendisini üreten subjektif bir kategori, kendi gelişmesine yine kendi kalıpları içinde cevap bulabilen bir faaliyet türü, ve dahası, gelişmenin açıklamasında çıkış noktası değildir, eğitim faaliyeti de bilgi üretme faaliyetinden çok, maddi faaliyettir ve bu nedenle maddi araçlarla yürütölür. Bunun için birtakım bilimsel normlara dayandırılmalıdır. Tabii bu arada, insan bilgisinin kendi soyut platformunda bir derece ve nisbi olarak bağımsız, gelişme olanağının bulunduğunu gözardı etmemek gerekmektedir.

Eğitim faaliyetinin hangi biçimini ve hangi aşamasını ele alırsak, karşımıza önce bir özne çıkmaktadır. Bu özne doğanın bütün evrelerinde insandır. Hayvanların da eğitim yoluyla bazı beceriler kazandığı düşünölebilir ama, buradaki eğitim faaliyeti, amaçları bakımından konumuz olan eğitim değildir. Özne'nin eğitilmesi, mutlaka belli bir amaca yöneliktir. Çünkü bütün insani faaliyetler bilinçli faaliyetlerdir ve bilinçli faaliyetler ise önceden tasarlanarak yapılmış olan faaliyetlerdir.

Öznenin belli bir amaca varmak için eğitilmesinde karşımıza

kaçınılmaz olarak birtakım nesnelere ve araçlar çıkmaktadır. Özne ile bu araçlar arasındaki ilişkilerden bir eğitim faaliyeti doğabilir. Örneğin: doğa içinde kendi yaşama biçimini en gelişkin şekline ulaştırmak için çaba gösteren insan bir ölçüde doğal nesnelere kendisi arasındaki ilişkilerden sonuçlar çıkarabilir ve bunları bilgiler olarak algılayabilir. Burada önceden ortaya çıkmış bir tasarı da vardır. Ancak eğitimin bu ilkel şekli de kendiliğinden karakterlidir ve günümüzde böylesi bir eğitim faaliyeti yoktur. Son derece ampirik olan böylesi eğitime (deneyci eğitime) ancak kişisel eğitim planında ve o da genel eğitimin bir parçası olarak rastlanabilir. (Örneğin: bir insan balık tutarken kendi becerilerini başkası öğretmeden de ve sırf deneye dayalı olarak geliştirebilir.)

Halbuki konumuz olan eğitim faaliyetinde bir başka unsur daha işe karışmaktadır. Öznenin ve eğitim nesnelere yanında, eğitim faaliyetinin amaca varabilmesi için «eğitimci»ye gerek vardır. *Ve bu şekliyle eğitim faaliyeti, önceden tasarlanmış bir amaca varmak için, belli nesnelere, sistemli bir yöntem aracılığıyla kullanılarak bilgi aktarımına hizmet etmesi ve bu bilgi alışverişinden öznenin daha üst düzeyde bir senteze ulaşabilmesi faaliyetidir.*

ÖĞRETİCİNİN EĞİTİM İÇİNDEKİ ROLÜ:

Eğitilmesi istenen insanlarla, eğitici durumunda olanlar, değişik koşullarda karşı karşıya gelebilirler. Örneğin: bir okul, bir miting alanı, bir eğitim semineri veya bir tiyatro, eğiticiyle eğitilecek olanları bir araya getirebilir. Bütün bu alanlarda farklı nitelikte insanlar ve farklı amaçlar olduğu için farklı araçlar da vardır. Ancak öğreticinin, bütün bu farklılıklara rağmen, belli ölçütlere uyması, eğitimi yürütebilmesi için belli yeteneklere sahip olması gerekir. Bunları şöyle özetlemek olanağı vardır.

1 — Amacın doğru tespit edilmesi:

Mademki eğitim tasarlanmış bir amaca yönelik olarak yapılmaktadır, bu amacın, eğitici tarafından son derece titizlikle ve objektif olarak tespit edilmiş olması gereklidir. Amacın tespit edilmiş olması, eğitim faaliyetinin planlı olarak yürütülmesine de olanak sağlar. Böylece, amacın kendisinden, başlayarak, bu noktaya ulaşmanın yöntemleri, geçirilecek aşamalar ve kullanılacak araçlar detaylı olarak tespit edilebilir. Eğitim faaliyetinden, istediğimiz amacın doğmaması demek, ya amacın gerçekçi olarak tespit edi-

limsel olmayan bir yol ve son derece elverişsiz bir araç seçmiş demektir. Halbuki matematik dersi, klasik burjuva eğitim sistemi içinde bile, demokratik eğitim faaliyetinin bir platformu olarak kullanılabilir. Çünkü sayılar ve sayılar arasındaki ilişkiler, aslında gerçek hayattaki nesnelere arasındaki ilişkileri, çok soyut bir biçimde yansıtmaktadırlar. Zaten eğitim bir yanıyla da, bilimsel soyutlamaların yerleşik bağlantılarından yola çıkılarak, insan bilgisinin geliştirilmesine hizmet etmektedir ve sayılar arası ilişkilerin öğretilmesi, bu anlamda asla küçümsenemez. Ünlü bir filozof: «Ben sayı saymasını öğrendikten sonra düşünmeye başlayabildim» diyor ve o bu sözleriyle, soyutlamaların insanın düşünce ufkunu genişlettiğine işaret ediyor.

3 — Eğitimcinin kendi yetişmişliği:

Eğitim en gelişmiş şekliyle, pek çok bilimsel ölçünün işe karıştığı bir çalışma olacağı için ve bu çalışmada eğitici durumunda olana çok önemli bir rol düşeceği için eğitimcinin kendisini, bilimsel eğitim faaliyeti açısından yetiştirmiş olmasının çok büyük bir önemi vardır. Bu önem, eğitilecek olanların düzeyinin bilimsel esaslara göre tespitinden, onların pedagojik durumlarının kompleks bir değerlendirmesine kadar yaygın bir muhteva taşır. Faaliyetin unsurları yerlerine yerleştikten sonra artık başlayan süreç içinde eğitici, ancak bilimsel ölçülere bağlı kalabildiği zaman başarılı sonuçlar umma hakkına sahip olabilecektir.

Eğitimin bilimsel esaslarından biri, pedagojik unsurların değerlendirilmesidir. Her şeyden önce bu, eğitilecek insanın veya insanların çok iyi tanınmasını, onlar hakkında çok yönlü bir bilgi sahibi olunmasını gerektirir. Bir grup eğitiminde, kişisel faktörler bakımından ortak payda asla yoktur. Ancak pedagoji, bu grubun en iyi şekilde eğitilmesi için, belli kriterler vermektedir. Genel eğitimler, toplumsal temeller, ortak ilgi noktaları, beslenme koşulları, yaş ve cinsiyet faktörleri bakımından, eğitilmekte olan bir grup ortak özellikler gösterebilir. Ayrıca yine insanlar, meslek gruplarına, kültürel konumlarına, yöresel faktörler içinde tuta geldikleri yerlerine göre bazı ortak yanlar gösterirler. Eğitici durumunda olanın başlıca görevlerinden biri de bu ortak yönleri bulup öne çıkarmak ve bu noktalara seslenmesini bilmektir.

Bu kadarı şüphesiz yeterli değildir. Dersler şeklinde işleniyorsa, faaliyetin belli bir plana oturtulmuş olması, gerekli dökümanlarla delillendirilmiş olması, somut ve yakın deneylere dayanan olaylarla canlandırılması, bölümler arasındaki bağlantıların usta-

lıkla kurulabilmesi, eğitimin başlıca bilimsel ölçülerinden sayılabilirler.

Bu pedagojik faktörlere bir de, eğiticinin kişisel yeteneklerinden doğan bazı hareket ettirici etkileri de eklemek gereklidir. Eğitici, eğittiği kişi veya kitle üzerinde, kendisi bir etki yaratabilir, böylece ilgi noktasına istediği noktayı öne çıkartıp oturtabilir, heyecanları ve coşkuları istediği düzeyde tutabilir.

Eğitimin konusunun önceden geliştirilmiş bir plan üzerine oturtulması da eğitimin başarısının önkoşullarından biridir. Kendi içinde bir bütünlüğü olan bir eğitim planı ancak, konunun detaylandırılmasından sonra onun yeniden bir bütün olarak bir araya getirilmesini ve farklı içerikli olgular arasındaki zorunlu bağlantıların, eğitilenlerin bilincinde ortaya çıkmasını sağlayabilir. Bütün bunlar eğiticiye ayrıca bilime bağlılık görevini yükler.

Bilimsel yöntem:

Bilimsel olabilmenin belli başlı ölçüleri vardır. Ancak bu ölçüler çerçevesinde başka faktörler de bir araya getirilerek bilimsel bir eğitim çalışması ortaya konabilir.

Bu ölçülerin başında, amacın tespit edilmesine büyük ölçüde yarayan İLKE sorunu gelir. Eğiticinin hangi ilkeyi esas aldığı büyük önem taşır ve bu kuşku yok ki, onun toplumdaki tercihlerinden ve yönelimlerinden bağımsız değildir. Yani, eğitici konumunda olanın kendi amaçlarının, eğitilenlerin amaçlarıyla bir uyum içinde olması gerekir. Bu uyum, çok yönlü bir faaliyet olan eğitime, bütün unsurlarının ortak olarak katıldığı bir faaliyet olma karakterini verebilir.

Bilimsel olmak demek, aynı zamanda objektif olmak demektir. Objektiflik ise, dış dünyanın, veya bir başka deyimle, nesnelere dünyasındaki ilişkilerin oldukları gibi kavranmalarını zorunlu kılar. Yani eğitici, bilimsel anlamıyla tarafsız, konuşma diliyle, gerçeklikten yana «tarafli» olmak zorundadır.

Gerçekliğin kendisi harekettir. Yani maddi dünyanın diyalektiği, hareketin mutlaklığı olarak somutlanır. Hareket ise değişimin bir başka adıdır. Bu nedenle bilimsel olan, aynı zamanda değişmeden ve yenileşmeden yana olmaktadır, gerçeklikten yana olmaktadır.

Siyasal tutum almada, yani partizanca davranma konusunda ise, bilimsel bir eğitiminin yeri, zorunlu olarak emekçilerin, dünyanın değiştirilmesinden yana olanların safıdır. Kapitalist toplum-

da bilimsel eğitim, yenileşmenin sınıf güçlerine dayalıdır ve bunlar da emekçilerden başkası değildir.

Bu nedenle eğitimci gerçeği tanımakla, onu bütün yönleriyle kavramakla, bu gerçekliğin gelişme eğilimlerini tespit edebilmekle yükümlüdür. Maddi hareketin sonsuz çeşitliliği ve aynı ölçüde sonsuz olan gelişme eğilimleri, eğitimcinin elini - kolunu bağlar. Çünkü diyalektik ve tarihi materyalizm, tespit ettiği bilimsel yasallıklar çerçevesinde, hareketin bu sonsuz çeşitliliğini ortaya koyarken, onun temel doğrultusunu da vermektedir.

Analiz ve sentez: (soyutlama ve somutlama)

Gerçek dünya ya da maddi ilişkiler dünyası, bütünlüklerin toplamı olarak görünür. Her bütünlük ayrıca, kendi içindeki çok sayıda olay ve unsurun birlikte varoluşu olarak kendini gösterir. Bu nedenle herhangi bir doğal veya toplumsal olay, ancak, hem kendine özgü özelliklerin somut olarak kavrandığı, hem de, aynı bütünü oluşturduğu diğer unsurlarla olan bağlantılarıyla birlikte ele alındığı zaman bütün yönleriyle ve tam olarak öğrenilmiş olabilir. Bu nedenle bir eğitimci, her şeyden önce, ele aldığı bir parçanın, hangi bütünün parçası olduğundan yola çıkarak bunun kendine özgü olan yanlarını ve bağlantılarını, birbirlerinden koparmadan kavrayabiliyor ve kavratabiliyorsa, bilimsel gerçekliğin insan bilgisinde yansımalarına, gerçekliğin bilgi olarak soyutlanmasına yardımcı olabilir.

Tarihin belli bir aşamasında ve tespit edilmiş bir toplumda sosyal gerçekliğe yaklaşım tarzı, o sosyal gerçekliği oluşturan ve birbirleriyle çelişki halinde bulunan toplumsal güçlerin çıkarlarıyla yakından ilgili bir tutumdur. Kapitalist toplumun bilimsel olarak saptanmış gerçeği, sınıf mücadelesi ve bu mücadelede emekçi sınıfların geleceğin dinamiklerini oluşturacağıdır. Böylece, gerçeklik alanında taraf tutmak, gerçekliğin yerine kendi subjektif tercihlerini geçirmek anlamına gelmez. Bu doğrudan, toplumsal gelişmenin diyalektikliğine uygun bir tutumu benimsemek demektir. Eğer bir eğitimci gerçeği bu yanıyla, yani bilimsel ve diyalektik yanıyla kavramışsa ancak başarılı bir eğitimin öncüsü olabilir. Bu, aynı zamanda partizanca bir tutumu anlatır. Yani eğitimci, bilisellik anlamında partizandır ve tarihin gelişmesinden yana, bu gelişmenin dinamiklerini oluşturan güçlerden yanadır.

Bütün eğitimcilerin, bilimsel olma adına yola çıksalar bile aynı partizanlığı gösteremeyecekleri açıktır. Ki burada işin içine sınıfsal tercihler girmektedir. Sınıf tercihinin egemen sınıflardan ya-

na yapmış bir eğitimcinin egemen dünya görüşünü benimseyeceği ve sırf bu nedenle bilim alanında tutucu kalacağı açıktır. Ancak bu net tanım toplumsal bilimlerde geçerli olabilirken, pozitif bilimlerde, doğa bilimlerinde böylesine açıkça kendini somutlamaz. Çünkü egemen sınıflar da pozitif bilimlerde nesnelere arası ilişkilerin doğru kavramışına varabilmektedirler. Ancak onlar bu ilişkilerden, kendi sınıf egemenliklerinin devamına hizmet eden sonuçlara ulaşmayı bir yol olarak benimsediklerinden bilim onların elinde, sermayenin artırılmasına hizmet etmekten başka bir işe yaramaz.

Ne ki eğitimcilerin çoğunluğu, hem de ezici bir çoğunluğu, burjuva eğitim sisteminin zorlayıcılığına rağmen bilimsellik ve partizanlık yolunu benimsemiş bulunmaktadır. Bu, genelleme yapmamak kaydıyla dünyanın pek çok kapitalist ülkesinde böyledir ve Türkiye'de bunu eğitim emekçilerinin demokratik hareketinin kapsamından ve bu hareketin sınıf tercihlerinden izlemek olanağı vardır. Türkiye'de eğitim emekçileri, mesleklerinin gereği olarak bilimsellik alanında emekçi sınıflardan yana tutum almaktadırlar ve bunun yanında kendileri de toplumsal konumları ve içinde buldukları ilişkiler açısından emekçi oldukları için sınıf tercihlerini emekçilerden, onların sınıf hareketinden yana yapmaktadırlar. Bu uyum, yani hem mesleki formasyonun ve fonksiyonun karakteri ve hem de toplumsal konumun birbirleriyle uyuyor olması, Türkiye'de demokratik eğitimin öncüleri durumunda olanlara daha militan görevlerin üstesinden gelme olanağı sağlayabilmektedir.

Eğitimin paratikle olan bağı:

İnsan bilgisinin gelişmesi süreci karmaşık bir gelişme eğrisi izler. Bu eğri içinde, deneylerin, birikmiş deneylerin ve birikmiş tarihi deneylerin toplamından başka bir şey olmayan çevresel faktörlerin, yine aynı kapsam içinde düşünülmesi gereken genetik etkilerin, bilgi platformunda, kuşaktan kuşağa ve insandan insana aktarılması olarak gelişmesi bulunurken, aynı eğri içinde, yeni yeni deneylerin kazandırdığı yeni bilgi edinme biçimleri de bulunur. Teorik ve pratik bilgilenmenin birliği olarak gelişen insan bilgisi, gerçekliğe sürekli olarak yaklaşır ve evrenin maddiliği anlamında sonsuz olan gerçekliğe doğru yaklaşırken izlediği eğri, tam bilgilerin toplamından oluşur. Elde edilemez olan, tam bilgi, gerçek bilgi değil, mutlak bilgidir. Yani evren hakkındaki bütünsel bilgidir. Bu nedenle, bilginin sınırlılığı olayından kalkarak, dünyanın bilinemiyeceğine veya sadece denendiği kadar bilinebi-

leceğine dair görüşlere rastlanmaktadır. Bunlar sorunu bir yanı-
la kavrayan, yani eksik kavrayan görüşlerdir.

Örneğin: Mao, ancak deneyden doğan insan bilgisinin doğru olabileceğini savunur. Bu, sadece bilginin tarihi olarak oluşması aşamasına, o da organik planda yaklaşan bir görüştür ve son dere-
ce sakıncalı sonuçlara vardırır. Çünkü, bu görüşün tersini de sa-
vunmak ve bir bilginin doğru olup olmadığını anlamak için onu
mutlaka deneyden geçirmek iddiası da Mao'ya nasip olmuştur!

Esas olan ve doğru olan, bilginin gelişme sürecinin, teori ve
pratik birliği olarak kavranmasıdır. Eğitim alanında ise bu, eği-
timciye, sadece teorik alanda kalmak veya sadece deneylere bel
bağlamak yanılsından kaçınmak görevini yükler. Bilginin geli-
miş ve doğruluğu sabitlemiş aşamasında öğretilmesi için deney-
lere başvuruluyorsa, bu, bilgiyi ve onun doğruluğunu gözden ge-
çirmek için değildir, sadece öğrenmenin hızını artırmak için baş-
vurulan ve tamamen pedagojik olan bir yoldur. Bu nedenle eği-
timde pratiğin rolü deney yapmak değildir. Teorik eğitimin esa-
sını teşkil eden konuların hayatın içinde nasıl somutlandığının
öğretilmesi ve edinilmiş bilgilerin pratiğe nasıl geçirileceği konu-
su, eğitim faaliyetinin pratiğe bağlanmasını, pratiğin öne çıkar-
dığı sorunlara teori içinde cevap arama gereğini ortaya çıkarır.
Bu nedenledir ki, eğitimci, teorik ve pratik sorunları birlikte ele
almalı, bağlantılarını göstermeli, eğitim faaliyetinin pratik sonuç-
lar doğurabilmesi için mümkün olduğu kadar somutlukla faaliyeti
zenginleştirme yolunu seçmelidir.

Eğitimcinin eğitimi teorinin ve pratiğin birliği olarak yönlendirip yürütebilmesi için kendisinin hayatı her yönüyle çok iyi tanımaya çalışması, toplumsal olayları detaylandırıp, bunların hangi sınıf güçlerine hizmet ettiğini doğrulukla tespit edebilmesi, geleceğe hazırladığı insanlar kadar, geleceğin kendisini de derinliğine tanıması gereklidir.

TÜSTAV

Federal Almanya'da Meslek Yasağı

Avrupa'nın, en çok yabancı işgücü satın alan metropol kapitalist ülkesi olan F. Almanya'da sömürü, düzenin genel geçerli yasalarının yanında, özel ve ilginç «düzenlemelerle» de pekiştirilmektedir. Emekçilerin burjuva demokratik haklarını da ciddi bir tehdit altında tutan bu uygulamaların birini de «meslek yasağı» oluşturuyor. Aşağıdaki çeviri özeti, Marksist Çalışma ve Araştırmalar Dergisi'nin Şubat 1979 tarihli 22. sayısından yapılmıştır.

Konuya ışık tutan bu çeviriyle birlikte, F. Almanya'da çalışan yabancı işçilerin çalışma ve yaşam koşullarını inceleyen, «SEFİLLER» başlıklı bir başka çeviriyi daha yayınlıyoruz. Birbirini tamamlayan bu iki çeviri, F. Almanya'daki işçi sorunları hakkında, sınırlı da olsa bir bilgi veriyor.

İLKE

Yine 27 Ocak 1979 tarihinde Darmstadt şehrinde meslek yasağına karşı binlerce kişinin katıldığı bir yürüyüş ve dayanışma gecesi düzenlendi.

«F. Almanya'da meslek yasağının nedenleri ve işlevi.

1). F. Almanya anayasasının (1948) hazırlanışında, gerici, anti-demokratik ve faşist hareketlerin Almanya'da bir daha kesin olarak etki kazanmalarını önlemek için gerekli şartların anayasa hukukuna uygun hükümler yoluyla yaratılması doğrultusunda gösterilen ümit ve çabalar büyük bir rol oynamıştı. Hitler faşizminin 1945 yılında yıkılmasıyla, barışı ve halkları tehdit eden yayılmacı ve gerici Alman emperyalizminin cephesinde gedik açabilmenin şartlarından biri gerçekleşmiş oldu. Böylece F. Almanya anayasası anti-faşist, demokratik bir öz kazandı. Anayasanın 3. maddesi bütün vatandaşların kanun önünde eşitliğini saptıyor ve onların ırk, dini inanç ve politik görüşleri yüzünden haksızlığa uğramalarını yasaklıyordu. Potsdam anlaşmasının kararları 139. maddede anayasayı oluşturan hükümlerden biri ola-

rak kabul edilmişti. Çünkü faşist rejimin kişisel ve sosyal olarak desteklenmesinin cezalandırılması garanti altına alınmak ve yeni demokrasi faşist tehlikelerden korunmak istenmişti. Fakat F. Almanya'nın daha ilk seneleri anti-demokratik eğilim ve güçlerin F. Almanya'nın gelişiminde yeniden etkili olduklarını göstermiştir. Konrad Adenauer tarafından yönetilen CDU (Hıristiyan Demokrat birliği) / CSU (Hıristiyan Sosyal Birliği) hükümeti sırasında, F. Almanya, eski mülkiyet ve iktidar ilişkilerinin restorasyonu —ki Alman Sendikalar Birliğinin (DGB) programında belirttiği gibi— yine emperyalist Almanya'nın gerici geleneklerine dönmüştür.

19. yüzyıl başlarındaki «demagog takibatları»ndan, prusya anayasası mücadelelerinden ve 1852'deki Köln komünistler duruşmasından beri burjuva Almanya'nın tarihi, yönetenlerin Fransız ihtilalinin fikirlerine, liberalizme ve sosyal ilerlemeğe karşı sonu gelmez savaşlarıyla doludur. Demokratik ve işçi hareketlerinin baskı altında tutulması, 1878 yılında sosyal demokrasinin «sosyalistler kanunu» ile yasaklanması; dışa doğru artan bir saldırganlık ve savaş politikasına uygun düşüyordu. Birinci savaştan sonra Weimar hükümeti sırasında da bu eğilimler gelişmiştir. 1930 Haziran'ında Prusya devlet başkanlığının kararıyla anlaşılmaz bir şekilde komünistler ve NSDAP (Nasyonal Sosyalist Alman İşçi Partisi-Nazi) üyeleri eşit tutulmuş ve kamu görevlerinde çalışmaları yasaklanmıştı. Böylesine gerici bir politikanın gerçekte sadece işçi hareketine ve demokrasinin ilkelerine karşı yönelik olduğu ve sonuçta faşizmin gelmesini ve gelişmesini hızlandırdığı 1933'de kendini göstermiştir: Demokratik örgütlerin ve işçi hareketinin dağıtılması ve devlet mekanizmasının —özellikle demokratik düşünceli— memurlardan «temizlenmesi». Ve bu sefer de içindeki gerici politika dışı karşı artan bir saldırganlıkla bağlantılıydı, yani biri diğerinin sadece provasıydı.

1945'den sonra da F. Almanya'nın temelinde yatan ekonomik ve politik iktidar ilişkileri değişmediği için, bu gelenek devam etti. 1950'de komünistler ve diğer demokratik örgütlerin üyeleri yeniden kamu hizmetlerinden çıkarılmış, anayasa kısıtlanmış ve nihayet uzun bir hazırlıktan sonra KPD (Almanya Komünist Partisi) yasaklanmıştır. F. Almanya'da bilinç koklayıcı ve Mc Cartist bir atmosfer gelişmiştir.

Bu baskı ilk kez altmışlı yıllarda gevşemiştir. İntikamcı (rövanşist) Adenauer-Dulles klüğünün Demokratik Alman Cumhuriyetini ve sözde Doğu bölgesini yeniden fethetme ve «soğuk savaş»

politikası akamete uğradı. Avrupa ülkelerinin sosyalist ülkelerle anlaşma isteği, F. Almanya'nın politikasında uluslararası yumuşamaya ve barışçı birarada yaşamaya yaklaşmak şeklinde daha gerçekçi konsepsiyonlar dikkati çekmeye başladı. Sovyetler Birliği ve Polonya Halk Cumhuriyeti ile yapılan anlaşmanın sonuçlanması (1970), Demokratik Almanya Cumhuriyeti'nin tanınması (1972) ve her iki Alman devletinin de Birleşmiş Milletlere alınması bu yolda atılan en önemli adımlardır. Bu aynı zamanda soğuk savaş pratiğinin ve konsepsiyonunun esas sorumlusu CDU/CSU hükümetinin yerini sosyal-demokrat SPD'nin yönetiminde «sosyal-liberal» koalisyonun alışıyla da bağlantılıdır. F. Almanya'da 1968'de legal bir komünist partisinin, Alman Komünist Partisinin (DKP), başarılı yeniden inşası da bu devreye rastlar.

2). Böylece F. Almanya, resmi sözcülerinin anlayışıyla «Alman tarihinin en hür ve saygın devlet şekli haline geldi. Böylece o, bütün dünyada saygıdeğer bir ülke olmuştur.» (Willi Brandt). F. Almanya'daki birçok ikisi ve yurt dışındaki birçok yabancı demokrat için, o zamanki başbakan Willi Brandt Alman tarihindeki gerici eğilimlere karşı barışsever ve demokratik çabaların yaratıcısı olan kişi olarak görülür.

Fakat gerçek, Willi Brandt'ın F. Almanya için yaptığı tespitleriyle aynı değildir. Çünkü, eğer kişinin anayasada saptanmış medeni hakları bugün dahi, legal bir marksist partinin üyesi olduğu için çiğnenirse, nasıl olurda o ülkede demokrasi ve özgürlükten bahsedilebilir? Nasıl olurda, anayasanın temel prensiplerinin gerçekleşmesi için uğraşan kişiler, öğretmen, doçent, sosyal çalışan veya hukukçu olarak çalışma haklarını kaybederlerken, o ülkede demokrasiden bahsedilebilir?

F. Almanya'da 1972 yılından beridir özel kanunlar ve bilinç koklaması şeklinde iflah olmaz meslek yasağı gelenekleri yürürlükte, 1972 ocağında federal devlet başkanları o zamanki başbakan Brandt ile birlikte «aşırı örgütlerin» üyelerini anayasaya düşman olarak kabul etmişler ve bu üyelerin kamu görevinde çalışmalarını yasaklamışlardır. Fakat uygulama göstermiştir ki, bu karar esas olarak Alman Komünist Partisi (DKP)'nin üyelerini hedeflemektedir. Fakat aynı zamanda NSDAP ve SS gibi eski faşist örgüt üyeleri F. Almanya'da başbakan olabilmekte —Kurt Georg Kiesinger— ve bugün en yüksek mahkemelerde, ordunun ve yönetimin en üst kademelerinde sefahat sürebilmektedirler. İşçi hareketinin örgütlerinin üyeleri, komünistler ve sosyalistler ise

anayasal haklarından yoksun bırakılmaktadırlar. Teslim edilmesi gerekir ki, bugün sosyal demokrat partinin (SPD) yönetimi CDU/CSU ile birlikte bu gerici geleneği canlandırmakta ve devam ettirmektedir. Anayasanın ve halkların uluslararası haklarının birçok hükmü çiğnenmiş ve çiğnenmektedir.

3). Meslek yasakları ve birbuçuk milyondan fazla vatandaşın «anayasaya bağlılıklarının» incelenmesinin de gösterdiği gibi militan ve açık anti-komünizme bu yeniden dönüşün, F. Almanya'nın bu günkü ekonomik, sosyal ve politik gelişmesiyle yakından ilişkisi vardır. Altmışlı yılların sonlarından beri F. Almanya'da hakim iktisadi düzenin çöküşü artarak kendini göstermektedir: 1966/67 ve 1974/75'de ekonomik krizler başgöstermiştir, işsizlerin sayısı artmıştır (1975 yılında yaklaşık 2 milyon işsiz ve kısa dönemli işçi vardı) ve enflasyon kronik bir hal almıştır. Aynı zamanda büyük sermaye halkın yaşama standardına baskı yaparak ve kendi metoduyla onları iş yerlerini kaybetmekle tehdit ederek, yani sosyal yıkımlara yol açarak, ekonomik krizi «çözmeye» çalışmaktadır. F. Almanya'da çalışan halka karşı yönetilen bu strateji, F. Almanya'nın Ortak Pazar ve Batı Avrupa'daki tayin edici ekonomik durumunu emniyet altına almak ve gelecekte daha da geliştirmek gayretleriyle yakından ilişkilidir.

Öte yandan altmışlı yıllarda özellikle öğrenci aydınlar arasında F. Almanya için yeni bir fenomen olan ve içinde sosyalist fikirlerin kök saldıği ilerici bir hareket gelişti. Çalışanların çıkarlarını doğrudan savunan legal bir marksist işçi partisinin sendikalarındaki güçlü sol potansiyelle bağlantılı olarak ortaya çıkışı ve ilerici öğretmenlerin gerek kendi çalışma alanları gerekse toplumunun demokratikleştirilmesi hareketine katılmaları ihtimali, ege-men sınıfların planlarına karşı bir engel teşkil etti ve ediyor. Bu engel, çalışan halkın çıkarlarının aktif savunucularını illegalize etmek yoluyla ortadan kaldırılabilirdi.

Sadece bu değil. Eğer bugün komünistler cüzzamlı muamelesi görüyorlarsa, bu komünizm korkusu ve tehlikesi yayararak genç insanları demokratik eğilimlerden mutlak surette uzak tutmak içindir. Bugün F. Almanya'da 10.000'in üzerinde öğretmen çalışma imkanına sahip değildir. Diğer yüksek okul mezunları da benzer şartlar altındadırlar. İşsizlik nedeniyle ortaya çıkan ve resmi dairelerce de oldukça istismar edilen «ortama uyma» baskısı, meslek yasağı ile daha da artırılmaktadır. Bu davranışlara hedef olanların karşı koyma arzusu daha yüksek okul sıralarında kırılmaktadır.

4). Fakat yetmişli yılların F. Almanya'sı 1956 yılının F. Almanya'sı değildir. O zamanlar soğuk savaş en yüksek noktasındaydı. Halkın gösterdiği tepki pek kısıtlıydı. Komünist partisi ve barışsever insanların örgütleri kapatılmış ve üyeleri de içeri atılmıştı. Bu günün uluslararası yumuşama politikasının ilişkileri altında F. Almanya hakim sınıfları eski şartları artık gerçekleştirememektedirler. Böylece meslek yasağı işçi ve demokratik örgütlerle onların üyelerini illegalize etmenin özel bir şekli oluyor. Bu nedendir ki anayasa mahkemesi anayasayı hiçe sayarak legal politik örgütleri «anayasa düşmanı» olarak nitelemekte ve böylece meslek yasağı pratiğini sözde hukuk devleti maskesi altına sokmak istemektedir.

F. Almanya Avrupa'da başı çekme arzusundadır. F. Almanya'nın en etkili ve en tehlikeli politikacılarından biri olan Franz Josef Strauss (Hristiyan Sosyal Birliği'nin —CSU— başkanı ve Bavyera eyaletinin başbakanı) F. Almanya'yı çekinmeden ekonomik yönden bir dev, politik yönden ise bir cüce olarak nitelemektedir. Bu noktadan hareket ederek Strauss ve arkasındaki çevreler dışa doğru yayılmacı arzular ortaya koymaktadırlar.

Sosyal demokrat SPD yönetimi ise bu baskı altında, söz verdiği «reformlar ve daha fazla demokrasi» gibi prensiplerinden çoğunu gerçekleştirmemiştir. SPD yönetimi ekonomik yönden güçlü olan çevrelerin çıkarlarına daha fazla yaklaşmış ve böylece sosyal yıkım politikasında aktif olarak yer almıştır. Aşırı uçlar demagojisindeki tavizkâr tutumu sadece en gerici çevrelerin ekmeğine yağ sürmüştür. Şimdi sosyal demokrasinin bu mekanizmanın etkisi altında kalarak, ki bu etki SPD taraftarlarını ve üyelerini de kapsamaktadır, gerici etkiye taviz vermesi, Alman tarihinde sık sık olduğu gibi sadece partinin politik pozisyonunu ve gerçek etkisini değil, aynı zamanda onun demokratik özünü de tehdit ediyor.

F. Almanya Avrupa'da ve ortak pazarda başı çeken bir rol oynamak isterken öte yandan içeride de kendi anayasasının en temel hükümlerini, halkların uluslararası haklarının en önemli ana kurallarını ve Helsinki'de sevinçle kabul edilen Avrupa'da güvenlik ve işbirliği konferansının sonuç kararlarının ana prensiplerini çiğnemektedir. Helsinki sonuç belgesinde şöyle denmektedir: «Konferansa katılan devletler ırk, dil, cinsiyet ve dinayırımı gözetmeksiz herkesin düşünce, vicdan, din ve inanç özgürlükleri de dahil olmak üzere insan haklarını ve temel özgürlüklerini gerçekleştirmek zorundadırlar. Bu devletler insanın da içinde yer aldığı

ve onun gelişmesi için gerekli olan medeni, politik, iktisadi, sosyal, kültürel ve benzeri hak ve özgürlükleri teşvik edecek ve güçlendirmeye çalışacaklardır» Helsinki sonuç belgesi ortaya koymaktadır ki, insan haklarının ve temel özgürlüklerin gözönünde bulundurulması konferansa katılan ülkelerin dostluk ilişkilerinin gelişmesi ve birlikte çalışmaları için gerekli bir şarttır. Hükümeti sırasında meslek yasakları uygulayan, komünistleri, sosyalistleri ve aktif demokratları işsiz bırakan başbakan Helmut Schmidt'in Helsinki'de söylediği şu sözler çok doğrudur: «Ölçü, bu kararların moral ve politik güç getirip getirmediği ve gerçekçi ilkelerle,... kontrol edilebilir gerçekler oluşturup, oluşturmadığı olmalıdır.»

Şu bir gerçektir ki, anayasaya aykırı meslek yasakları sadece F. Alman vatandaşları için değil aynı zamanda sorumlu politikacılar içinde bir ölçü taşıdır.

TÜSTAV

SEFİLLER

Helsinki Konferansı'nın Sonuç Belgesi'nde, yabancı işçilerin durumuna ilişkin bir bölüm var. Bu belgenin insan haklarıyla ilgili hükümlerini yerine getirme gayretleri içinde buldukları pozuna bürünen burjuva politikacıları, adı geçen bölümü yadettikten hoşlanmıyorlar. Bunda şaşılacak bir şey yok. Çünkü Batı devletlerinin üzerlerine aldıkları yükümlülükler yerine getirilmiyor. Kapitalist ülkeler zenginlik ve servetlerinin önemli bir kısmını kazandıran yabancı işçiler, bu ülkelerde sosyal, ırksal ve siyasal eşitsizliğe uğruyorlar. Bu işçiler, mesleki öğrenim haklarından yoksun olduklarından en pis, hiçbir bilgi ve beceri gerektirmeyen işlerde çalışmak zorunda kalıyorlar. İnsana layık konutta yaşamak hakkından mahrum oldukları için çöküp yıkılmaya yüz tutan viranelerde ve askerlerin bırakmış oldukları kışlalarda barınıyorlar. Bir bunalım başgösterdi mi, bu işçileri çalışmak hakkından mahrum edip herkesten önce işletmelerden kapı dışarı ediyorlar. Yabancı işçilere aileleri ile birlikte yaşamak imkanı verilmiyor, çocukları okuyup bilgi sahibi olamıyorlar.

Tekelci devlet kapitalizmi işçiler arasına bile bile eşitsizlik sokuyor, yerli işçilerle yabancı işçileri birbirlerine karşı kıskırtmaya çalışarak, hem kendi işçilerini, hem de yabancı işçileri daha amansızca sömürüyor.

Hamburg'da çıkan «Tsayt» gazetesi bu hususta özetle şunları yazıyor:

«Anadolu'dan gelme dindar Müslümanlardan Mustafa K. Aşağı Saksonya'nın Vatenstedt kasabesindeki barda oturup, öyle düşününce düşününce çayını içerken, bu barın her günkü müşterilerinden iki Alman birdenbire kendine yaklaşmış. Bunlardan biri elindeki jambonlu sandviçi Mustafa'nın burnunun dibine uzatarak «Ve, Mustafa, hem de çabuk ol,»

«Mustafa jambonlu sandviçi yemek istemeyince Almanlar Mustafa'nın kollarını arkasına çevirerek bağlamışlar ve sandviçi dişlerinin arasına sokmuşlar. Böylece barın müşterilerinden biri bahsi kazanarak bir sandık bira elde etmiş, çünkü Mustafa ister istemez domuz etini ağzına almış, barın müşterileri de gülmekten katılmışlar.»

Doğrusu, Mustafa'nın bara sokulmuş olmaktan dolayı sevinmesi gerekirdi. Vatneşted'teki başka bir barın sahibi, Müslümanların bara girmelerini bile istemiyor. Vatenstedt'in yakınlarında Zaltsgitter konsorsiyumunun fabrikaları bulunduğundan, bu kasabada pek çok yabancı işçi var. Bar sahibinin bu isteği hiç de Müslümanların ayyaşlığından ileri gelmiyor. Tam tersine bunlar alkollü içki pek az içerler. Bar sahibi böyle sinirli sinirli «**Birer fincan kahve alıp saatlerce barda kalıyorlar**» diyor.

Baden-Varttemberg ilinin San Georgen kasabasındaki bir barın sahibi de alkollü içkiler ısmarlamayan yabancı işçileri bile içeri almıyor. Türk işçilerine de kahve ve koka kolayı ancak Alman rakısı şpansla birlikte veriyor. Barın tezgahı Alman toprağı sayılıyor. Barın methalindeki yazıda yabancı işçilerin yalnız arka salona girebildikleri yazılıdır.

ESKİDEN ÇAĞRILANLAR ŞİMDİ KOVULUYOR

Bar sahibinin karton parçası üzerinde güzel harflerle yazdığı bu sözler pek anlamlıdır. Resmi rakamlar, yabancı işçilerin Batı Alman toplumunun eşit haklı üyeleri olacaklarını iddia edip duruyorlardı. Böyle olduğu halde yabancı işçiler bugüne dek paryalar halinde kalıyorlar. Kötü şakalara hedef müşteriler oldukları ve pis işlerde çalıştıkları için bunları çekiyorlar.

Federal Almanya Cumhurbaşkanı Noel bayramı münasebetiyle yaptığı konuşmada halkı yabancı işçilerle dayanışma göstermeye çağırması kaç para eder? Noel babasının tatlı börek ikram ettiği Mustafa ya da Antonio'nun çocukları öyle sonsuz bir sevince mi kapılıyorlar? Eğer bir adam, harıl harıl ekonomik gelişme devrini ekonomik bunalım devrinden ayıran bir süre içinde yabancı işçilere karşı uygulanan politikanın sonuçlarını bir araya getirip bir bilanço yapmaya kalkışır ve baş gösteren duruma yabancı işçilerin gözüyle bakmaya çalışırsa tek bir sonuca varmış olur. Bu durum, bir facia, bir felaketten başka bir şey değil.

Ev sahipleri pek çok yabancı işçiyi sayıp soğana çeviriyorlar. Örneğin Ruhr'daki Ketving'in yünlü kumaş fabrikasında yapılmış olduğu gibi; patronlar kimi vakit işçileri fabrikaların boş dairelerinde barındırıyorlar. Aile başına tek bir oda, on aile için bir mutfak. Odaların hiç birinde su yok.

Onyıllık aşkın bir zamanda binlerce insan kuru ot yığınlarının altında, samanlık, yarı yıkık kulübelerde barınıyor ve hükümet makamları bu durumu görmezlikten geliyorlar. Son zamanlarda da devlet memurları bu sefalet barınaklarına sık sık uğramaya başlayıp yapıların enini boyunca dikkatle ölçüyor ve aile efradından her birine, kanunun gerektir-

diği 8 metre karenin düşüp düşmediğini tespit etmeye çalışıyor, her odanın en azından altı metre kare olup olmadığını araştırıp duruyorlar.

Ama bu memurların gösterdikleri kaygu ve ihtimamlar yabancı işçilerin ihtiyaçlarını düşündüklerinden ileri gelmiyor. Bunlar bambaşka bir amaçla geliyorlar. Eğer odanın çok küçük olduğu anlaşılırsa bütün ailenin Federal Almanya Cumhuriyeti'nde kalması hakkı elinden alınabilir. Ve ekonomik gerilemeler sırasında ülkeyi bırakıp giden yabancı işçilerin sayısı ne kadar çok olursa, iş ve iş bulma servisi memurlarının keyfi o derece artar, çünkü bu servis binalarının kapılarını binlerce işsiz Alman çalmaktadır.

Bugün, alabildiğine gelişme devresinde, patronlarla hükümet memurlarının düzenleyiverdikleri işlerin ve durumun içinden çıkabilmek için daha uğraşıp durmak gerekiyor. Bu patronlar ve devlet memurları umutlarını, ekonomideki kalkınma ve gelişmenin görünüşe göre hiç aksama göstermeden biteviye süregelebileceğine bağladıklarından, ülke öyle birden birkaç milyon yabancı işçi sokmuşlardır. O zamanlar, bu işçiler için öyle aşağı yukarı elverişli sayılabilecek sosyal şartlar yaratılması söz konusu bile olmamıştı. Marks Fris adlı İsviçreli patronun «**biz işçi arayıp duruyorduk fakat bize insanlar geldi**» sözleri, İsviçre'deki duruma uygun olduğu gibi Federal Almanya'daki duruma da tamamiyle uygundur.

ENİNDE SONUNDA ONLAR OLMADAN İŞLER YÜRÜMEZ

Çözüm getireceği umulan ilk girişim olarak 1973 yılında yeni yabancı işçilerin ülkeye sokulup işe alınmalarını yasaklamak kararı alınmıştı. Bu durum, Avrupa'nın az gelişmiş bölgelerinde işsizliğin artmasına sebep olduysa da bununla beraber Federal Almanya'nın kendi çıkarlarını gözönünde bulundurarak Güneyden Kuzeye akan işçi yığınlarını durdurmasına yardım etti.

Batı Almanya'nın emek ve iş bulma bürosu yarı gizli bir genelge yayınlamıştı. Bu genelgenin anlamı şu idi: **Eğer bir iş yerine Almanlar tarafından istekli varsa veya böyle bir istekli ortaya çıkabilirse yabancı işçilere çalışma lisansı verilemez.** Federal Almanya çalışma bakanlığının yayınladığı tebliğden anlaşıldığı gibi, ülkede çalışma lisansı ancak tamamiyle belirli bir emek için ve belirli bir işletmede çalışmak üzere verilir.

Doğrusu, Federal Almanya'daki yabancı işçilerin resmi durumlarını daha açıkça ve daha doğru bir yoldan göstermek için daha isabetli sözler bulmak zor. Bu işçiler bir tür tampon rolünü oynuyorlar ve istendiği zaman bu tamponu bir yana atıp yerine başkasını koymak her an mümkün oluyor. Batı Almanya protestan kilisesi konseyi başkanı Rofl

-Yurgen Mikş, adı geçen protestan kilisesinin yabancı işçiler meselesiyle ilgili olarak düzenlediği konferansta şu sözleri söylemiştir: «**Biz, diktatörlük rejimlerinin hüküm sürdükleri üçüncü dünya ülkelerinde insan haklarının ayaklar altında çiğnenmekte olduğu sorununu defalarca ileri sürmüş bulunuyoruz. Ama nedendir bilinmez, biz kendi ülkemizde insan onuruna tam bir saygı gösterilip gösterilmediği meselesiyle çok az ilgileniyoruz.**»

Hukukçu Tomuşat'ın düşüncesine göre «**tutup iş veriyorum ve işten çıkarıyorum**» usulü Anayasaya aykırı düşüyor.

Böyle olmakla beraber bugün Federal Almanya yabancı işçi almadan işlerle başa çıkamaz. Gerçi, son dört yıl boyunca yabancı işçilerin sayısı 2 milyon 600 binden bir milyon 900 bine inmiştir. Ama yabancı işçiler sayısının bundan böyle de azalmasıyla, Batı Almanya ekonomisinin zarara uğramadan bu işin içinden çıkıp çıkamayacağı belli değildir. Eğer hiç göze görünmeyen bu emekçiler birden Federal Almanya'dan çıkıp gidecek olurlarsa, şehirlerde sokakların süpürüleceği, tek bir çöplüğün temizleneceği, tek bir yüksek fırından curufların çıkarılıp atılacağı kuşkuludur. Titizlik ve temizliği ile övünen bir halkın bir pas ve süprüntüler içinde çalkalanıp boğulması kaçınılmaz bir hal alır. Daha 70 yıllarında Münih'te, çöpçülerin % 93'ü yabancı işçiydi.

Her şeyden önce pek düşük ücretlerle çalıştırılan, ikincisi, cumartesini pazar gününe bağlayan geceleri bile çalıştırıldıkları halde ses çıkarmıyan yabancı işçiler olmasaydı Hamburg civarında Altes Land'da, elma mahsulü ağaçların dallarında kalır, Kukshafon'deki balık fabrikalarında ringa balıkları kokup çürür, Kolonya postanesinde mektupları kimse tasnif etmez, Ştuttgart mezarlığında ölüleri gömecek adam bulunamaz, otellerde kimse yatakları sermezdi.

Kolonya'da lağım temizleme işletmesinin müdürü «**Hiç bir Alman bizde çalışmak istemiyor**», diye yanıp yakılıyor. Bu işletmede çalışanların yüzde sekseni yabancı işçidir. Çöp kamyonlarında çalışmak çağrısı ile ilgili pankartlar çıkaran bayındırlık makamları bir önlem olarak pankartta bir İtalyan'ın resmini gösterdiler. Şimdi personellerinin seksen beş bin kişisi yabancı işçi olan lokanta ve otel sahipleri, Federal Çalışma Bakanlığı'na baş vurarak hiç olmazsa bu iş sahaları için yabancıların işe alınması yasağını kaldırmasını ısrarla istemiştir.

Eğer yabancılar gitseydi otomobil endüstrisi de büyük güçle yüz yüze gelirdi. Amblemi, ülkenin gelişmesinin ve kalkınmasının sembolü olan «**Daymler Bents**» fabrikalarında çalışan her dört işçiden biri yabancıdır. Çelik fabrikaları da kapanma tehlikesiyle karşılaşır. Sıcaklık ve keskin kokulu gazların insan sağlığı için bilhassa zararlı oldukları dairelerde çalışan her üç işçiden biri yabancıdır.

İnsan hangi endüstri dalını ele alırsa alsın her yerde yabancı işçilerin sayısı oldukça kabarıktır. «Zaltsgitter» kombinasında 52400 işçi çalışmaktadır. Bunların 5700'ü yabancıdır. «Rurkole A G» fabrikalarında çalışmakta olan 138 bin işçiden 21600'ü de yabancıdır. Balık işleyen fabrikalardaki her 12 işçiden 8'i yabancıdır.

Son istatistiklere göre Federal Almanya'da sosyal sigortalı olması gereken işçilerin yüzde onu yabancılardır. Bu yabancıların yüzde altmışı, endüstrinin hammadde işleyen dallarında, her altı yabancından biri servis kollarında çalışmaktadır. Eğer Federal Almanya 500 bin yabancı işçiden yakasını kurtarsa bile bir milyon dört yüz bini yine ülkede kalır. Bremen kentinin belediye başkanı Koşnik «**yabancı işçiler, topluluğumuzun başlıca gerçek ve realitelerinden biri olmuştur,**» diye açıklıyor.

YABANCI İŞÇİLERİN GETTOLARI

Kimi vakit insana öyle geliyor ki, yöneticiler, yabancı işçileri kendi memleketlerine göndermekte patronlardan daha fazla gayret gösteriyorlar. Bilindiği gibi firmalar, elleri ve emirleri altında yabancı işçiler bulundurmaya kendi çıkarlarına çok daha uygun ve çok daha elverişli buluyorlar. Tabii, yabancı işçilerin herhangi bir politik eyleme katılmaları şartıyla, bu işçiler sayesinde patronların elde ettikleri kârlar artıyor. Sosyal yükleri ise eninde sonunda devletin sırtına atılabilir.

1970 yılında endüstrideki hızlı gelişme ve kalkınma devresinde, Alman patronları birlikleri Federal bürosu, ağza gelecek sözleri söylemekten hiç çekinmiyerek yabancı işçilerin Federal Almanya Cumhuriyetine sokulmasının amaçlarını açık bir şekilde belirtti: «**Batı Almanya işverenleri yabancıları, bilgilerini arttırmak ve geliştirmek için işe almıyorlar. Yabancılar, işverenleri her şeyden önce iş gücü olarak, işletmelerdeki istihsal usul ve yollarını iyileştirecek eleman olarak ilgilendirmektedirler.**».

Yabancı işçiler sorunun ileride daha bir açmaza gireceğini düşünmek için ortada çok sebep vardır. Bazı tedbirlere başvurma yoluyla endüstri kollarında yabancı işçilerin sayısını azaltmak mümkün oldu ise de, ülkede kalan yabancılar, ailelerini Federal Almanya'ya getirmeye çalışıyorlar. Bu yüzdendir ki, bugün Batı Almanya endüstri işletmelerinde bir milyon dokuz yüz bin yabancı işçi çalıştığı halde, şimdi Federal Almanya'da dört milyon yabancı yaşamaktadır. Bütün öteki milletleri geride bırakan Türkler başta geliyorlar. Bunların sayısı bir milyonu geçmiştir. Frankfurt am-Mayn bölgesinde her beşinci işçi, Münih ve Ştuttgart'ta ise her altıncı işçi yabancıdır.

Frankfurt am-Mayn garının civarındaki mahallelerde yani hiç cana yakın olmayan bu dört köşeli bölgede kaynaşmış çalkalanan sabıkacılar ve fahişeler arasında dört bine yakın Türk yaşıyor. Münih şehrinin eski belediye başkanı Hans Johan Fegel vaktiyle «**Bizde de küçük gettolar ortaya çıktı**», diye endişe ediyordu. Bu gettoların genişlemesini önlemek için hükümet makamları, yeni gelen yabancıların 14 bölgede yerleşmelerini yasaklamıştır. Çünkü, bu bölgelerde yabancıların sayısı, orada genel olarak yaşayan halkın yüzde onikisini bulmuştu. Sonradan bu yasak kaldırıldı.

Ama tam başlangıçta bu yolda konulan bir yasağın yeni gettoların ortaya çıkmasına karşı etkili bir savaş aracı olacağını tasavvur etmek güçtü. Şimdi Federal Almanya'da bir çeyrek milyon yabancı, devletten gizlenerek yaşamaktadır. Bu yabancılar turist olarak geliyor ve çatılının altında, bodrumlarda sığınak buluyorlar. Sonra bu sözde turistler yapı endüstrisi ve gıda fabrikalarına iş gücü sağlayan iş adamlarının eline düşüyorlar. Kanun dışı yaşayan bu işçiler sonsuz bir korkuya kapılmış olduklarından, en düşük ücretle çalışmak zorunda bulunuyorlar. Sosyal bakımdan her türlü hak ve hukuktan tamamiyle yoksundurlar.

Kimi zaman hükümet makamları davetsiz misafirlerin ülkeye sokulmasına engel olabiliyorlar. Örneğin geçenlerde Frankfurt am-Mayn garında böyle bir şey olmuştu. Polis bir yük vagonunda «kaçak mal» yani bir parti yabancı işçi bulmuştu. Ama kimi zaman da yasa dışı yollardan ülkeye giren yabancıları çok geç bulabiliyorlar. Örneğin Hamburg'da pek kalabalık bir insan yığınının oturduğu eski bir evde çıkan yangından sonra yedi yabancı işçinin yanmış cesetleri bulunmuştu.

FACİA OKULDA BAŞLIYOR

600 bini Federal Almanya'da dünyaya gelen bir milyona yakın yabancıardan —ki bunlar daha olgunluk çağına varmışlardır— çoğunu, ileride bekleyen karanlık gelecek ve perspektif, yalnızlık, toplumla birleşip bütünleşememek, işsizlik, zulüm ve yağmadan başka bir şey değildir. Yunanistanlı Makropulos Skurtis'in söylediği bir şarkıda «**çocuklarım aklıma gelince beni bir dehşet sarıyor**» sözleri dikkati çekiyor.

Facia daha okulda başlıyor. Yabancı işçilerin çocuklarından okuma çağında olanların hemen hemen üçte ikisi, —ki bunların sayısı 500 bini buluyor,— orta okulu bitiremiyor. Ve yabancı ailelerden, her yüz çocuk arasından ancak biri öğrenimine devam edebiliyor. Özel bir komisyonun belirttiği gibi örneğin: Baden Vürtemberg ilinde, okuma çağında olan her üç yabancı çocuk arasından biri okula gitmiyor.

Şüphe yok ki, Mustafa, Mihel'den daha aptal değil. Neki, onun şansı çok daha azdır. Mustafa'nın Almancası çok zayıftır ve her zaman arkadaki sıraya oturuyor. Öğretmenin pek titiz olduğu ve öğrenciden çok bilgi istediği sınıfta Mustafa kendini çok güçsüz hissediyor.

Yabancı ülkelerden gelen işçilerin pek kalabalık olduğu başlıca merkez sayılan Frankfurt am-Mayn kentinde yeni doğan her iki çocuktan biri yabancı işçi çocuğudur. Böyle olmakla beraber, Federal Almanya'da bu çevredeki gençlerin bilgilerini arttırmak için bu güne kadar koşullara uygun, ileriye gözönünde bulunduran gerçekçi bir program hazırlanmamıştır. Bir Türk ana baba komitesinin temsilcilerinden biri «**çocuklarımız okullardan yarı bilgili çıkıyorlar. Onlar ne bir dil biliyorlar, ne de öteki dili adam akıllı öğrenebiliyorlar**» diye yanıp yakılıyordu.

Yabancıların tam ve kıymetli bir öğrenime kavuşabilme şansları çok zayıftır. Tıpkı, sonradan iyi bir işe girebilmek şansları gibi Yabancı işçilerin çocuklarından hemen hemen 300 bini, önümüzdeki beş yıl içinde olgunluk çağına varacaklar —ki, bu çağda bir genç çalışmaya başlar— onlar tam bir ordu kadar olan Alman rakiplerle karşılaşmış olacaklar. Daha bugün 100 bin genç Alman işsizdir, onların yabancı akrabaları arasında ise işsizlik oranı yüzde 20'yi buluyor.

Yabancı gençler arasından okulları bitirenlerin aşağı yukarı yüzde 80'i önümüzdeki beş yıl içinde bir meslek sahibi olmak imkanından yoksun olacaklardır.

TÜSTAV

III. Enternasyonalden 60 Yıl Sonra

4 Mart 1979'da bir gelenek 60 yaşına bastı. Üzerinden zaman geçtikçe muhtevası derinleşen, anlamı büyüyen ve gereği daha da artan bu gelenek, işçi sınıfının uluslararası militan dayanışması ve vazgeçilmez kardeşliğidir. III. Enternasyonal bu geleneğin başladığı değil ama kendini kabul ettirdiği bir başlangıç noktasıdır.

60 yıl dünyayı çokdeğiştirdiği halde tarihin hep aynı çağını yaşıyoruz. İnsanlığın genel kutuplaşması yine 60 yıl önce olduğu gibidir ve mevzilerde saf tutanları kimliği değişmemiştir. Kuşkusuz amaçları da. Hâlâ daha üstesinden gelinmesi gereken görevlerimiz var ve bunun için birliğimiz somutlanışı olan gücümüze ihtiyacımız var.

4 Mart 1919'da işçi sınıfının uluslararası birliği, çok acil ve somut bir görev etrafında yoğunlaşır ve III. Enternasyonal'e yönelirken kapitalizmin karşısında ilk kalesini örüyordu. Sosyalizmin anavatanının korunması enternasyonalist görevlerimizin başında geliyordu. Lenin de Sovyet ülkesinin insanlarına o dönemin enternasyonalist görevlerini işaret ederken, kendilerini ve kendi yarattıkları eseri koruyup geliştirmelerini öğütliyordu. Dünyayı «cılız» kollarında taşıyamıyacağını bile bile Sovyet ülkesini «dünya devrimi ütopyasının» peşine takmaya çalışan çılgınlık ve ihanet, Leninizmin somut içeriği sayesinde ezilebildi. Dünyanın dört bir yanından Sovyet ülkesine uzanan milyonlarca işçi yüreği, orada kendini ve kendi geleceğini kurdu ve korudu.

Yürüklerin hızı 1940-1945 yılları arasında bir kez daha aynı noktada yükseldi. Genel emperyalist saldırının ve özel faşist provokasyonunun karşısına dünya proletaryasının gücü, III. Enternasyonal'in çatısı altında toplanarak çıktı. Yine kazanan dünya emekçileri oldu, sosyalizm oldu.

Biçimini hayat değiştirdi ama geleneğin kendisi bu kez daha geniş bir zeminde sürdü. Soğuk savaşın kaosunda barışın ve sosyalizmin yolu hep aynı geleneğin gücüyle açıldı Katılan her kale, elde edilen her yeni mevzi, Enternasyonal geleneğinin içeriğini zenginleştirdi. Başlangıç noktasından 60 yıl uzakta işçi sınıfının enternasyonalizm geleneği çok daha gcl bir biçimde yaşıyor ve geri döndürülemez bir gelişme aşamasını da sağlamış bulunuyor.

Dn koruduğumuz mevzilerin, bugün mücadelemizin güvencesini oluşturuyor olması, işçi sınıfı dayanışmasının her biçiminin genel sınıf çıkarlarına evrensel boyutlarda uygun düştüğünü, düşmesi gerektiğini vurgular. Çünkü bugün ilerleme doğrultusunda atılan her yeni adım kendi gücünü de ancak bu genel ve merkezi gücün bir parçası olarak koruyabilir.

Bugün enternasyonalist dayanışma her zamankinden daha b, yük bir önemle gündemdedir, hayatın pratiği içindedir. Barışın ve halkların güvenliğinin baş düşmanları, artan bir iştahla silahlanıyorlar, daralan nefeslerini açacak alanlara silahlı soygun için yöneliyorlar. Halkların varlığına yönelen bu tehditlerin geri püskürtülmesi ve tümden yok edilmesi yine halkların birleşik gücünü zorunlu kılıyor. Bunun çekirdeğini ise her zaman olduğu gibi bugün de, 60 yıllık geleneğin sahipleri oluşturmaktadır.

III. Enternasyonalizmin yenilmez gücü 60 yıllık bir tarihle kanıtlanıyor.

TÜSTAV

Maocu Pekin Yöneticilerinin Yeni Serüveni

19 Şubat 1979 günü maocu Pekin yönetimi, maoculuğun gerçek yüzünü ve tarihi kaderini ani bir kararla açığa vurdu. 300 bine varan Çin askeri gücü sınırı aşarak Sosyalist Vietnam Cumhuriyeti topraklarına girdi ve işgal savaşını başlattı.

Çin'in saldırganlığı karşısında, küçük burjuva milliyetçiliğinin esas karakterini bilmiyenler dışında hiç kimse şaşırmadı. Gerek emperyalist kampta ve gerekse dünya devrimci güçleri arasında olay olağan karşılandı. Yaşanan yeni bir şey değildi ve maocu Pekin yönetiminin son yirmi yıldır izlediği barış ve sosyalizm düşmanı politikanın mantıksal uzantısıydı.

Geleneksel Çin milliyetçiliğinin yayılmacılığının maocu bataklıkta yeniden filizlenişini insanlık 1960 yıllarından bu yana dikkatle izlemektedir. Maocu politikanın ilk biçimlenişi, dünyanın milliyetçi gözle yeniden «tanımlanması» olarak ortaya çıkarken kuşkusuz bu yeni dünyanın maddi kutuplaşması aynı kalıyordu ve aslında maoculuğun görüş açısının değişmesi, kendisinin bu esas maddi kutuplaşmadaki konumunun değişmesinden kaynaklanıyordu. Bir kez Çin halkının yönelimi tarihsel doğrultusundan saptıktan sonra, bir süre bocalıyacak; fakat enine sonunda, yine «oynayan pusula ibresi» durumundan, yerleşik bir mevzi seçmeye doğru geçişecekti. Aradan pek fazla uzun bir zaman geçmesi gerekmedi bu iş için.

Emperyalizm, kendi karşıtı kampta gedikler açmak için bütün olanakları değerlendirirken, hatta bu iş için 1940'ların dünyasını ateş hattına sürmekten çekinmezken, kendi ayağıyla yaklaşan Pekin alternatifini görmezlikten gelemezdi. Detant'ın bunalıcı kısılcığında Pekin hegemonyacıları ABD emperyalizmi için bulunmaz bir nimet olarak karşılandılar.

Emperyalizmin bunalımıyla Pekin'in bunalımı bir süre aynı noktada birleştiler. Bu nedenle, tutumlarının da birleşmesi gerekiyordu. Dünyanın neresinde, halkların genel çıkarlarıyla emper-

yalizmin çıkarları karşı karşıya geldiyse, orada maoculuğun da bir tutum alması zorunlu hale geliyor ve bu hiç kuşku yok ki, emperyalizmin safi oluyordu.

Kader ortaklığının eylem ortaklığına götürmesi kaçınılmaz hale geldiği zaman kullanılacak olan taraf kuşkusuz Pekin yönetimi olacaktı. Çünkü Pekin, sadece felsefi olarak, dayandığı sınıf güçlerinin dünya görüşü olarak değil, ekonomik sıkıntılarının ve tercih ettiği alternatiflerin zorunlu bir sonucu olarak ABD'nin ve batılı emperyalist patronların patronluğuna, ekmeğine, silahına ve moral desteğine muhtaç bulunuyor. Emperyalizm her zaman dostluğun bedelini ödetmesini bilir ve Çin, Uzakasyada barış düşmanı ve savaş tahrikçisi tutumuyla ödemeye devam ettiği bu bedeli, daha çok alabilmek için bu kez doğrudan bir saldırıya dönüşürmekte bir sakınca görmemiştir.

Pekin yönetiminin en büyük korkusunu kuşkusuz Vietnam oluşturunuyordu. Sadece bu kadar değil, Çinhindi'de sosyalizmin artan etkinliği ve gelişen gücü, milliyetçi Çin yönetiminin karşısına büyüyen bir sosyalist duvar örüyor, büyük han şovenizminin tarihi ve geleneksel yayılma amaçlarını önlüyordu. Böylesi bir sosyalist bloka en can alıcı noktadan saldırmak, geçmişte ABD emperyalizminin hevesiydi ve bugün maocu Pekin yönetiminin «tatlı rüyası» haline gelmiştir.

Vietnam'a saldırmanın bir sorumsuzluğu ve rahatlığı olmalıdır. Bu maocu Pekin yönetiminde vardır. Sorumsuzdur çünkü 1950'lerden buyana maceracı bir politika gütmektedir. Silaha sarılmanın rahatlığını duymaktadır çünkü maoculuk ABD emperyalizminin uzattığı silah çeklerine karşı insan unsurunu sürekli olarak ipotek altına sürmüş, insanlık düşmanlığının rahatlığını yaşamak istemiştir.

Ancak dünyanın bugünkü koşulları maoculuğun çarpık rotasına geçit vermiyecek kadar, barış mevzilerini sağlamca örmüş bulunuyor. Vietnam'a değil, doğrudan dünya barışına ve sosyalizm güçlerine yönelen bu saldırının ucunda somutlanan «Teng'in başı»dır ama üretildiği merkez militarizmin göbeği durumundaki «Pentagondur». Saldırıyla elde edilmek istenen, Carter'ın ıslıklarıyla Pekin yönetiminin çığırkanlıklarının kesiştiği noktada kendini ele veriyor: «Çinhindi Sorunu»...

Halbuki bu bir işgal sorunudur. Eğer murat Kamboçya'da köpürülerin altından akan suların geri getirilmesi ise, buna tarihin diyalektiğinde gücü yetmez. Tıpkı kanlı Pol-Pot rejimini Pekin'in «tavsiyeleri»nin kurtarmaya yetmediği gibi. Ve pazarlık masası

nin öbür ucunda barış düşmanlarının sırttan kellesine bakacak bir muhatap bulunamayacaktır.

Ama savaş mevzilerinde Pekin muhatap bulmuştur ve bulacaktır. Çünkü barış, emperyalizm ve Pekin ittifakının kudurganlığına kurban edilemeyecek kadar kutsaldır. Barış bütün insanlığın ilgisidir, çıkarıdır ve sosyalist siyasetin dünyamızdaki onurudur. Bu onuru ayakta tutmak için bir kaygu varsa, bu, maocu cüretkarlığın arasından sızabileceği bir boşluğu hiçbir zaman yaratmayacaktır. Sosyalizmi boy hedefi seçen saldırganlığın akıbeti 34 yıl gerilerde kaldı diye hiç kimsenin yanlış bir umuda kapılmasına izin verilemez. Nitekim savaşa karşı barışın ve barış için savaşın üretildiği merkezden gelen anlamlı uyarı belki barış düşmanları için yeni bir ses gibi görünüyor, ama kulak verilmesinde acele edilmesi gereken bir uyarıdır. «Kendilerini bugün ateşle ısıtmaya çalışanlar yarın bu ateşin kurbanı olabilirler.»

Militarizm ve gericlik güçlerini Pekin'in etrafında bloklaştırmaya fırsat bulamadan maoculuk, pirinç tarlalarında açtığı ayak izlerini yeniden çiğnemek zorunda kalacaktır. Çünkü Vietnam etrafında barış bloku bugün değil, dünden örülmüştür.

17 Şubat'ta başlayan Çin saldırısının ardından soruna onurlu bir şekilde yaklaşan ve Cumhuriyet gazetesinde yayınlanan Ali Sirmen'in bir yazısını, belge olarak kenarda dursun diye yayınlıyoruz.

Dökülenler...

ALİ SIRMEN

«Bir zamanlar, Taiwan'a yayın yapıları kıyılarından, yüksek güçlü hoparlörlerle, bir de bildiriler atarlardı. Hepsinde de, Amerikan emperyalizmi yerilir, onun kuklarına saldırılırdı.

O zamanlarda, Amerikan askerleri Asya anakarasında, Vietnam'da savaşlırdı. Bir halkı tutsak etmek bir ülkeyi elde tutmak için, herşeyi yapıları. O günlerde, emperyalizmin saldırısına karşı 700 milyon kişilik bir ordu oluşturacaklarını söylerlerdi Çinliler. Yoksul ama onurlu, yarınlılarına güvenle bakan kişilerdi.

Şimdilerde kestiler Taiwan'a karşı propagandayı. Bir Taiwanlı yetkili Fransız gazetecisine gülerik anlatıyordu durumu:

— Tabii kesecekler, hergün Amerikan emperyalizminden sözediyorlardı. Ama şimdi aynı plağı koymalarına olanak yok, yeni bir nakarat arıyor olmalılar.

Bir garip öyküdür Çin yöneticilerinininki, önce «Sovyet tehlikesine» karşı hazırlığa koyuldular. Kendi politikaları, kendi öncelikleri; kimsenin bir diyeceği olmaz böyle bir şeye. Ama sonra, gidip emperyalizmin kuklası olan örgütlere yardım ederek, ulusal kurtuluş savaşlarını baltadılar. Sonra AET'nin erdemlerinden, NATO'nun yararlarından söz etmeye başladılar.

Orada da durmadılar. ABD'nin Asya'daki en büyük dostu olmak onurunu da kazandılar. Hele Peng'in yeni dünya gezintisi bir alemdi. Briç ustası, kovboy şapkasını da geçirdi kafasına. Bir zamanlar, kokuşmuşluk saydıkları dansları yapmaya başladılar ülkelerin de, Play Boy'da görülen türden resimler vitrinleri doldurdu. Bir kızla parkta oturması bile bir zamanlar yasak olan delikanlılar, saçlarını uzatıp boyatmaya koyuldular. Pekin bu yolla «Sovyet Sosyal emperyalizmine» karşı koyuyordu.

Çin'de bir zamanlar, herşey Mao'nun kırmızı kitabı ile daha iyi olurdu. Şimdilerde ise herşey Coca Cola ile daha iyi gidiyor.

Pekin, Tokyo'nun büyük dostu, kapitalizmin tüm örgütlerini de destekliyor artık.

Bunlar yetmedi. Sonunda, Amerikan emperyalizminin dize getirilemediği yıllar yılı, bilyalı bombaları, Napalm'leri, işkence yöntemleri ile yıldırmadığı Vietnam halkına cevirdiler gözlerini. Şimdi Pekin'in yöneticileri, bir zamanlar Amerikan emperyalizmine karşı ülkelerinin bağımsızlığını savunmak için yetiştirdikleri askerlerini Vietnam halkının üzerine saldırtıyorlar. Belki de, Coca Cola içip şeyk yaparak, izliyorlardır gelişmeleri de...

Vietnam halkı denizler ötesinden gelen ve dünyanın en güçlüsü olduğu söylenen bir orduya karşı dayanmasını bildi. Pekin yöneticilerinin bugünlerde Asya'da en büyük dostu olan Japon ordusuna karşı direndi. Elbette, Pekin'deki Kovboy şapkası, Coca Cola düşkünlerinin de hadini bildirecektir.

Hazin bir öykü görüyorsunuz Pekin Yöneticilerinininki, çok hazin. Pekin artık ABD ile tam ittifak halinde Amerikan emperyalizminin dünya jandarmalığı rolünü yüklenmiş, sonuna dek sürdürmeye kararlı, Yankilerin beceremedikleri «cezalandırma» işlerini kendileri becermeye çalışıyorlar.

Evet Çin ABD'nin doğrultusuna girdi. Ya onların içerdeki bağınaz uzantıları? Onlar ne yapacaklar dersiniz? Acaba Sam Amca'nın ülkemizdeki hangi uzantısıyla işbirliğine girişecekler?»

Pekin, Saldırganlığını Meşrulaştırmak İstiyor

17 Şubat'da Vietnam'a karşı başlattığı saldırı ve işgal eyleminin bütün dünyada sert tepkilere yolaçması, son aşamada Pekin yönetimini «kayguya» düşürecek boyutlara vardı. Pekin gericiliği saldırgan yüzünü maskeleyerek için «görüşme çağrılarını» çıkarırken, öbür yandan bütün gücüyle savaşa yükleniyor. bir karış daha fazla toprak işgal edebilmek için yüzbinleri ateş hattına sürmekten çekinmiyor.

Emperyalizmin ve gericiliğin bütün çabalarına rağmen Pekin yönetiminin emellerini gizlemek mümkün olmadı. Bu emelleri meşrulaştırmanın bir zemini olarak kullanılmak istenen Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi oturumları tam tersi sonuç verdi. Hatta gelişmeler kısa sürede, bu saldırının Pekin-Washington işbirliğiyle tezgahlandığını açığa çıkardı.

Pekin'in yayılmacı emellerini gösteren pek çok kanıt şimdiki, yaptığı «görüşme çağrılarını» ekledi. İşgalcilerin, elde ettikleri

konumlarını korumak için görüşme masalarını elverişli birer araç olarak gördükleri bilinmektedir. Bu, aynı zamanda halkların ulusal egemenlik haklarına karşı edepsiz bir emperyalist geleneğini açıklar. İsrail'in işgal ettiği topraklar üzerindeki konumunu koruyarak arap ülkeleriyle görüşmeye oturmakta ısrar etmesi, Türkiye'nin Kıbrıs'da elde ettiği konumundan vazgeçmemek koşuluyla görüşme kapılarını zorlaması akla getirilirse, Pekin yönetiminin, bayatlamış bir emperyalist taktikle mesafe kazanmayı umduğu görülebilir.

Pekin'in işgalci emellerini gösteren bir başka yeni kanıt da, Vietnam'a saldırısını Kamboçya sorununa bağlamak istemesi ve hatta meseleyi Çinhindi boyutlarında bir sorun olarak kotarmaya çalışmasıdır. Bu çerçevede Çin, işgal ettiği Vietnam topraklarından çekilmek için Kamboçya'da kendi lehine bir çözüm önkoşul olarak ileri sürmüş olmaktadır. Halbuki Kamboçya'

da gerici Pol-Pot rejimi, Kamboçya halkının ayakları altında ezilmiştir ve bu noktada artık hiçbir geri dönüş umudu kalmamıştır. Bu nedenle, Pekin'in isteği doğrultusunda Kamboçya'da bir çözüm, hem tarihi olarak, hem pratik olarak mümkün olamayacağından, Vietnam'daki Pekin işgali de sürüp gidecektir.

Kaldı ki, Pekin'in gerici yönetimi, tıpkı ABD emperyalizminin yaptığı gibi savaşı bir «tırmanma»ya dönüştürmek için çaba göstermektedir. Vietnam toprağının militarist teknolojiye nasıl mezar olduğunu Pekin yönetimi çok iyi bildiğine göre, onun güvenliği, milyara yaklaşan nüfusedir. Yarısı ölse bile bu nüfusun kalan yarısıyla «mutlu bir yaşam elde edilebileceğini» uman Mao'nun mirasçıları, insan kanının sağladığı rahatlıkla barışa karşı ağır bir suç işliyebilmektedirler.

Pekin'in savaşı tırmandırma çabaları bir yanıyla ABD emperyalizminin genel hesaplarına uygun düşüyor ve militarist çevreler yeni bir Hitler bulmuş olmanın hoşnutluğunu yaşıyorlar. Ama öbür yanıyla aynı olay, Pentagon askeri uzmanlarının

aklını kurcalıyor, yakın tarihin anılarını hatırlatıyor ve «Vietnam tuzağında» boğulacak bu yeni müttefik adına kaygular yaratıyor! Bu kadarla kalsa iyidir çünkü, savaşı tırmandırma manevraları sosyalizmin esas güçlerini sahneye çıkarabilir ve bundan sadece Pekin çılgınlığı değil, bu delilik belirtilerinden kendince komedi çıkarmaya çalışan perde arkasındaki aktörler de nasibini almış olurlar.

Eğer, dünya barışının korunması gibi bir baş görevle, Vietnam Sosyalist Cumhuriyeti'nin maocu saldırganlık karşısında korunması görevinin birleştiği nokta savaşın ilk günlerinde ortaya çıkmadığı için belli bir umudu beslemeye çalışanlar yandııklarını kavrayamazlarsa, bunlar Pekin yönetiminin kaderiyle kendi kaderlerini birleştirmeye de hazır olmak zorunda kalacaklardır.

Bu aşamada dünya barış güçlerinin acil talebi, saldırganın Vietnam topraklarından derhal çekilmesi ve savaş tazminatı ödemesi olarak kendini gösteriyorsa, salt insani amaçlar bakımından bu, saldırganın da, onun arkasındakilerin de önemli bir şansı sayılmalıdır.

TÜSTAV

Türkiye’de Siyasal Güçlerin Bugünkü Durumu ve Sosyalist Hareket

İşçi sınıfının ivedi siyasal hedefleri, hiç kuşkusuz günümüzde somut siyasal güçler dengesinin tespit edilmesini de öncelikle gerektirmektedir.

Türkiye’de siyasal arenada sürmekte olan mücadeleler bugünkü somut yansımasıyla belirli ana odaklarda —ya da kümeleşmelerde— toplanmaktadır.

Siyasal arenada derece derece etkinlik taşıyan ve Türkiye’deki politika üzerinde belirleyici konumlara sahip olan bu politik kutuplaşmaları —ya da genel anlamıyla beraberlikleri— bugün içinde buldukları somut durumlarıyla ve izledikleri politikalarla ele almak istiyoruz.

AP-MHP VE MSP BERABERLİĞİ:

Ecevit hükümetinden önceki hükümeti oluşturan MC ortaklığı, bugün parlamentoda «cephe» anlamında olmamakla birlikte genel anlamda varlığını korumaktadır. AP-MHP ile MSP pek çok alanda gene birlikte davranmaktadır. Bu beraberliğin belirleyici ögesi AP-MHP ittifakıdır.

Ülkemizin bugünkü siyasal görünümünde en gerici ve halk düşmanı güçlerin politik temsilciliği AP-MHP işbirliğinde somutlanmaktadır. AP-MHP işbirliğinin ortak temeli Amerikan emperyalizminin Türkiye’deki siyasal işbirlikçiliğinin şampiyonluğunu yapmak ve egemen güçlerin en gerici politikalarını yansıtmaktır.

Bu işbirliğine giren iki partinin arasında çeşitli siyasal farklılıklar olmakla birlikte, her ikisinin de ortak amacı demokrasi düşmanlığıdır. Bunlardan birisi faşist bir partidir. Geçmişteki ve günümüzdeki faşist partilerin yollarını, yöntemlerini ve hedeflerini aynen benimsemiştir. Niyeti açık faşist bir askeri diktatörlü-

ğün Türkiye'de kurulmasıdır. Diğeri ise faşist işbirlikçisi bir partidir. Niyeti doğrudan doğruya bir askeri faşist diktatörlük olmakla birlikte, parlamentonun korunduğu, fakat insan haklarının alabildiğine çığnendiği, şimdiki kısıtlı özgürlüklerin daha fazla boğulduğu, mevcut burjuva demokrasisinin bugünkünden çok daha fazla kısıtlandığı, egemen sömürücü sınıf zorbalığının bugünkünden daha da azgınlaştığı anti-demokratik bir rejimdir.

Her iki parti de ortak anti-demokratik hedefler etrafında birleşmişlerdir.

Ve görüldüğü kadarıyla AP ile MHP arasında uzun vadeli bir ittifak ve işbirliği kurulmuştur. Her iki parti de kendi emelleri için zorbalık, kan, zulüm ve baskı üzerine kurulu, en azılı halk düşmanlığı temelinde yakın bir ortaklık oluşturmuşlardır.

Eski Milliyetçi Cephe iktidarının ortaklarından olan MSP'ye gelince, bu parti özellikle şimdiki hükümetin sağındaki parlamento içi siyasal güçler ittifakında AP ve MHP ile birlikte davranmaktadır. Fakat MSP'nin diğer iki partiyle yakınlığı AP-MHP işbirliği gibi sıkı değildir.

MSP bugünkü hükümetin düşürülmesi konusunda AP ve MHP ile ortak davranmakla birlikte, bu hükümet düşerse ya da çekilirse, bir CHP-MSP koalisyonu ihtimalini de gözden uzak tutmayan bir politika izlemektedir.

Ayrı ayrı uzun ve kısa vadeli amaçları ne olursa olsun her üç partinin de gördükleri misyon demokrasi düşmanlığıdır.

SOSYAL DEMOKRASİ

Türkiye'nin bugünkü siyasal kesitinde diğer önemli politik güç CHP'dir.

Sosyal demokrasinin değişik eğilimlerini içinde barındıran CHP'ye hakim olan sağ sosyal demokrasi onun sosyal ve siyasal demokrasi terimi altında, onun ülkemizde bugünkü konumunu somutlayan hakim politikalarını bu niteliğiyle ele almaktayız.

CHP, bir yandan ülkedeki demokratikleşme sürecinden yararlanarak öte yandan emekçi halk hareketini yönlendirecek güçlü bir sosyalist hareketin bulunmaması fırsatını da değerlendirerek 12 Mart dönemi sonrasında güçlenmiştir.

CHP'nin güçlenmesinde bir başka etken de, giderek hareketlenen halk mücadelesinde, emekçilerin bazı acil ekonomik ve demokratik taleplerine getirdiği vaadler olmuştur.

Böylelikle 1977 seçimlerinde oy yüzdesini arttıran CHP, hükümete geldikten sonra halka verdiği sözlere sırt çevirmiş, uluslararası finans kuruluşlarının ve yerli tekelci sermaye gruplarının ekonomik isteklerini karşılama çabalarına kalkışmıştır.

Sosyal demokrasi kitlelerin özelemlerine ve istemlerine sırt çevirmekle kalmamış, aynı zamanda emekçi halk hareketini de karşısına almıştır.

Bunların yanısıra, sosyal demokrasi faşizm ve işbirlikçileri karşısında uzlaşmacı ve mütereddit bir politika izleyerek ve faşizm karşısında sürekli gerileyerek faşist cinayet şebekelerinin cüretinin artmasına yol açmıştır. CHP'nin faşist saldırganlık karşısında izlediği tutarsız yol, devrimci ve ilerici güçlerin tepkisini çekmiştir.

Sosyal demokrasi aynı tutarsızlığını demokrasi konusunda da göstermiş, yakın zamanlara kadar savunageldiği demokrasi anlayışından da önemli ödünler vererek, yeni anti-demokratik yasa tasarıları getirmiş, ayrıca MHP'nin öteden beri dile getirdiği isteğe boyun eğerek sıkıyönetim ilan etmiştir.

CHP, bütçenin geçirilmesinden sonraki parlamento gündeminde sözkonusu anti-demokratik yasa tasarılarını görüşmek ve tasarıları geçirmek niyetindedir.

Böylelikle, sosyal demokrasi şimdiye dek savunageldiği burjuva demokrasisi ilkelerinden de adım adım geri çekilmektedir. Demokrasiyi genişleteceği vaadlerle seçmenlerden oy toplamış olan CHP, demokrasinin sınırlarını genişletmek yolunda davranmak şöyle dursun, tam tersine son derece kısıtlı olan bugünkü demokrasiyi bile daha da kısıtlamak yolunda kararlara ve uygulamalara başvurmaktadır.

CHP iktidarının bu olumsuzlukları CHP'nin geniş seçmen kitlesindeki sosyal demokrasiye bağlanan umutları ortadan kaldırmaya başlamıştır.

Yakın zamana kadar CHP'nin destekçesi olan geniş emekçi yığınları halkın sorunlarına sosyal demokrasinin çözüm getiremeyeceğini kavrayarak yeni siyasal ararıslara yönelmişlerdir.

DEVİRİMCİ-İLERİCİ SİYASAL HAREKET

Siyasal arenada CHP ile MC'nin oluşturduğu ve ön planda gözüken siyasal kutuplaşmanın dışındaki üçüncü bir politik oluşum da sosyalist ve diğer ilerici güçlerin mücadelesidir.

Ekonomik-demokratik mücadele planında, sendikal ve diğer

mesleki demokratik örgütler düzeyinde yönlendirici ve belirleyici konumda olan bu siyasal güçler, siyasal mücadele alanında aynı başarıdan yoksundur.

Bunun nedeni sosyalist hareketin bölünmüşlüğü ve ilerici siyasal güçlerin dağınıklığıdır.

Devrimci-ilerici güçler kümelenmesinin belirleyici unsuru ve belkemiği genel sosyalist siyasal harekettir. Çünkü sosyalist siyasal mücadele, gerek ideolojik hat bakımından gerekse sınıfsal temel açısından işçi sınıfının en ileri unsurlarını ve işçi sınıfının politik iktidar mücadelesini temsil etmektedir.

Bununla birlikte, işçi sınıfının siyasal mücadelesinde yeralan güçlerin —örgütlenmelerin— birden fazla olması ve sosyalist hareket içindeki bölünmelerin henüz önlenmemiş bulunması —dolaşısıyla— sosyalist politik hareketin ideolojik ve örgütsel birlikten yoksun kalması nedeniyle, işçi sınıfımız siyaset arenasında ağırlığını yeterince ve gereğince koyamamakta, sosyal demokrasi ile MC arasındaki ikilem içinde bocalayan ve henüz kendi sınıfının bilincine ulaşmamış geniş işçi ve diğer emekçi kitlelere güçlü ve etkin bir siyasal mücadele hedefini gösterme başarısını sağlayamamaktadır.

Sosyalist hareketin bölünmüşlüğü'nün önlenerek, merkezileşmesinin sağlanmasıyla, ilerici güçler arasındaki dağınıklık da büyük ölçüde giderilmiş olacaktır. Böylece bugün ekonomik-demokratik mücadele alanında örgütlü olan en dinamik ve en ileri halk güçleri, sayıları milyonlarla ifade eden nicel bir güç ve siyasal iktidara doğru ilerleyen nitel bir sosyal ağırlık halinde güçlü bir siyasal harekette somutlanacaktır.

Sosyalist ve diğer ilerici politik güçlerin siyasi mücadele arenasındaki bugünkü güçsüzlükleri görece ve geçicidir. Yeter ki, bu geçici dönemi mümkün olduğu kadar kısaltmak için gerekli bilimselliği, devrimci sorumluluğu göstermek konusunda herkes üstüne düşeni yerine getirebilsin.

KİTLELERİN HOŞNUTSUZLUĞU GİDEREK BÜYÜYOR

Sömürücü sınıfların uzun yıllar süren politik ve ekonomik egemenliği bugün Türkiye toplumunu tam bir çıkmaza sürklemiştir.

İçinde bulunduğumuz derin ekonomik ve sosyal bunalımın suçlusu egemen tekelleri sermaye ve ortaklarıdır.

Türkiye'nin ekonomisini ve siyasetini yönlendiren egemen sı-

nıfların çeşitli siyasal alternatifleri toplumu tam bir çözümsüzlüğe ve büyük bir krize sürüklemişlerdir.

Bu krizin ceremesini ise hiç kuşkusuz geniş emekçi halk kitleleri çekmektedir. Sosyal ve ekonomik bunalımın faturası emekçi sınıfların sırtından ödetilmek istenmektedir.

Emperyalizme bağımlı Türkiye kapitalist ekonomisinin çıkmazı nedeniyle, tekelci sermaye ve ortakları halk kitlelerinin üzerindeki sömürü ve baskı boyunduruğunu giderek sıkıtmaktadırlar.

Bugün kitleler büyük ve haklı bir hoşnutsuzluk içindedirler.

Hayat pahalılığı giderek ve hızla tırmanmaktadır. Kesin rakamlar henüz tespit edilmemiş olmakla birlikte, yapılan tahminlere göre geçtiğimiz bir yılın içindeki fiyat artışları —yani genel hayat pahalılığı yükselişi— % 55-70 arasındadır. Buna karşılık işçilerin ve diğer emekçilerin gelirlerindeki artış bu oranın yanında çok çok düşüktür.

Hakim sınıfların bu ekonomik politikasına karşı, emekçi sınıfların sınıf mücadelesi de giderek geliştiği için, emekçi halk hareketi üzerindeki baskılar ve anti-demokratik uygulamalar şiddetlendirilmektedir.

Ve bu ekonomik politika ile bu baskı politikasının bugünkü iktidar temsilcisi, kitlelerin —üstelik de demokratikleşme sürecinde daha ileride bulunan toplum kesimlerinin— oy vermiş olduğu CHP'dir.

Bu olgu geniş kitlelerin içinde buldukları hoşnutsuzluk ve çözümsüzlük duygusunu daha da arttırmaktadır.

Kitlelerin bu hoşnutsuzluğu esasında emperyalizmin ve yerli tekelci sermayenin kontrolündeki düzene karşıdır. Ne var ki, nicel bakımdan emekçi yığınların önemli bir bölümü henüz bu gerçeğin farkına varamamışlardır. Emekçilerin geniş bir bölümü çektikleri sıkıntılardan kurtulmak için şimdiye dek şu ya da bu burjuva partisinden birtakım beklentiler içinde olmuşlardır. Son yıllarda yeniden güçlenerek birinci parti durumuna yükselen CHP ise «düzeni değiştirmek» iddialarını, kendi reformcu anlayışının bir yıldızı olarak getirmiş ve kitlelerdeki hoşnutsuzlukları sözde «umut»lara kanalize etmiştir. Ne var ki, sosyal demokrasinin hükümet deneyi, bizzat kendi seçmen kitlesinin önemli bir bölümünde bile tasvip edilmemiş, CHP'nin izlediği ekonomik, siyasal ve sosyal yollar kendi seçmen tabanında büyük bir düş kırıklığına yol açmış, emekçilerin hoşnutsuzluğu büsbütün artmıştır.

İşte parlamentoda varolan ve CHP'nin karşısında, onun daha da sağında duran burjuva partileri gerek toplumdaki güçlü hu-

zursuzluktan gerekse kitlelerdeki düş kırıklığında yararlanmak sevdasındadırlar.

EMEKÇİLERİN BİLİNÇLENME VE POLİTİKLEŞME SÜRECİNİ HIZLANDIRMAK İÇİN

Sosyal demokrasinin «umut» efsanesinin yıkılması, hiç kuşkusuz kitleleri bilinçlenme ve politikleşme sürecinde yeni ve ileri bir aşamanın eşiğine getirmiştir. Bu bakımdan, sosyal demokrasiye bağlanan düşlerin sönmümlenmesi olumludur ve sevindiricidir.

Bu nedenle, emekçi halk güçlerinin, kendi sınıf çıkarları doğrultusunda siyaset arenasında ağırlık koymaları için objektif olarak önemli ve yeni olanaklar doğmuştur.

İşte faşistlerin ve işbirlikçilerin artan telaşları asıl bundan ileri gelmektedir. Keza sosyal demokrasinin birtakım anti-demokratik tedbirlere yönelmesi ve kitlelerin mücadelesini pasifleştirme çabası, gene aynı telaştan kaynaklanmaktadır. Çünkü demokrasi anlayışı bakımından MC partileri ile CHP arasında belirli farklılıklar bulunmakla birlikte, bu burjuva partilerinin tümü, gerçekte kapitalist ekonomik ve sosyal düzenin koruyucularıdır.

Ne var ki, CHP ile eski MC ittifakının partileri arasında siyasal arenadaki mücadelenin «kıyasıya» görünümü hâlâ da geniş kitleleri oyalayan bir faktördür.

Kitlelerdeki hoşnutsuzluğun spontane bir uyanıştan çıkarılması ve bu hoşnutsuzluğun sınıfsal ve siyasal bilinçlenmeye dönüştürülmesi için en büyük görev işçi sınıfı siyasal hareketine düşmektedir.

Sosyalist politik hareketin güçlenmesi ve kitlelere güven veren, iktidar yolunda başarılar kazanan, kitlelerin özlemlerine ve istemlerine güçlü bir şekilde öncülük eden bir düzeye ulaşması ile halk güçlerinin en ileri kesimlerinden başlayarak, etkin ve güçlü bir Halk Cephesi, işçi sınıfı öncülüğünde kurulabilecektir.

BEZGİNLİK VE YILGINLIK ORTAMINI KİMLER İSTİYOR

MHP başta olmak üzere, CHP'nin sağındaki tüm siyasal güçler toplumdaki bugünkü geniş hoşnutsuzluğu bir bezginlik ve yılgınlık ortamına dönüştürmek istemektedirler.

İşte sosyalist siyasal hareketin ve tüm ilerici güçlerin üzerinde durması gereken önemli noktaların başında bu faktör gelmektedir.

Kitlelerin hoşnutsuzluğunu, bilinçli bir siyasal halk hareketi-
ne dönüştürmek ve hem en geniş anti-faşist güçlerin güncel de-
mokratik mücadelesini güçlendirmek, hem de işçi sınıfı önderli-
ğindeki Demokratik Halk İktidarı'nı oluşturacak halk güçleri it-
tifakını anti-emperyalist ve anti-tekelci temel üzerinde inşa etmek,
bu amaçla herşeyden önce işçi sınıfımızın sosyalist güçlerini der-
leyip toparlamak ve merkezileştirmek görevi, bugünkü çok yönlü
siyasal ödevlerimizin bütünlüğünü teşkil etmektedir.

Bu ödevlerin birisi diğerinden daha az önemli değildir, ve bu
ödevlerin tümü birbiriyle sıkı sıkıya bağlantılıdır.

Bu görevlerin başarılması oranında, kitlelerin içine itilmek
istendiği bezginlik ve yılgınlık ortamının önü alınmış olacak, ge-
rici güçlerin bu emelleri önlendiği ölçüde ve kitleler daha geniş
ölçülerde hem genel demokratik mücadeleye, hem de işçi sınıfı
önderliğindeki siyasal iktidar mücadelesine katılacaklardır.

Sosyal demokrasi ise getirdiği «olağanüstü durum» ilanıya
ve parlamentoya sevkettiği yeni anti-demokratik yasa tasarıları
ile hem kitleleri anti-faşist mücadelede pasifleştirmek ve genel de-
mokratik hareketin kitle tabanını daraltmak, hem de anti-emper-
yalist ve anti-tekelci temelde gelişecek siyasi halk mücadelesini
ve tüm bu mücadelelerin önderi olan işçi sınıfı politik güçlerini
etkiszileştirmek çabasıdır.

SOLA KARŞI DUVAR ÖRME POLİTİKASI

Cumhuriyet Halk Partisi'nin izlediği politika, Türkiye'de CHP-
MC kutuplaşmasını aşıyor olan ve tekelci sermaye ile onun dış
ve iç ortaklarına karşı gelişen siyasal mücadeleyi gemlemek ve kit-
leleri bir süre daha CHP ile MC arasındaki kutuplaşma çerçevesi
içindeki tercihlere zorlamaktır.

Bu nedenden dolayı, CHP uzun yıllardır sürdürdüğü kendi
partisinin «soluna duvar örmek» politikasını, bugün «solun karşı-
sına duvar örmek» politikasına dönüştürmektedir.

Ve politikasını bu yönde daha da tutuculaştırdıkça, solu gide-
rek daha fazla artan ölçüde karşısına almaktadır.

CHP geçen yıl başında iktidara geldiği zaman, sosyal demok-
rasiye karşı görevlerimizin sadece sosyalist mücadele —iktidar
mücadelesi— düzeyinde olmadığını, aynı zamanda genel demok-
ratik görevler bakımından ve emekçilerin yaşama ve çalışma ko-
şullarının iyileştirilmesi açısından da sosyal demokrasiye karşı de-
mokratik düzeyde mücadele etmek gerektiğini söylemiş ve siya-

sal demokrasi planında sosyal demokrasiye karşı, onun solundaki tüm güçlerin etkili bir mücadele vermeleri gerektiğini belirtmiştik.

Aradan geçen olaylar, kısa zamanda, işçi sınıfı sosyalizminin bu görüşlerinin ve vurgulamalarının önemini göstermeye yetti. Sosyal demokrasi, hükümete gelmeden burjuva demokrasisi konusunda savunmakata olduğu görüşlerin de gerisine çekildi, öte yandan kendi reformcu anlayışıyla kitlelerin çeşitli açıl taplerine karşı getirdiği vaatleri unuttu (!), bir başka deyişle burjuva reformculuğunun bile gerisine düştü.

Örneğin bugün, CHP sosyal demokrasisi, bırakınız Avrupa'daki sağ sosyal demokrat partileri, merkez sağ eğilimli hristiyan demokrat ve liberal partilerden bile daha da tutucu bir siyaset izlemektedir. Oysa toplumun akış istikameti ve kitlelerin yönelişi daha da radikalleşmektedir. Sosyal demokrasi kendi seçmen kitlelerinin radikalleşmesine ayak uydurmak şöyle dursun, tersine daha da sağa kaymaktadır.

CHP'NİN İDEALİNDEKİ SİYASAL YELPAZE MODELİ

CHP'nin idealindeki siyasal yelpaze modeli, güçlü bir sosyal demokrat parti (CHP) ve onun karşısında güçlü bir sağ liberal parti (AP)'nin politikayı belirlediği, CHP'nin solunda ve AP'nin sağında ise güçsüz ve küçük partilerden oluşan «uç» kuruluşlardır. Akdeniz ülkeleri haricinde, birçok Avrupa ülkesinde bugünkü politik yelpazeler CHP'yi çok imrendirmektedir.

Ne var ki, Türkiye'nin koşulları farklıdır. Türkiye'de kıyasıya bir sınıf mücadelesi sürmektedir ve ülke derin bir bunalım içindedir. Bu nedenle, AP, kimilerinin umud ettiklerinin tersine hiçbir zaman Avrupa tipi bir sağ liberal parti olmamıştır. Tersine, AP, Avrupa burjuva demokrasisinin bile düşmanı olan faşist işbirlikçisi bir partidir.

Buna karşılık, CHP'nin «aşırı sağ» diye nitelediği gerçekte ise siyasal literatürdeki adı faşist ya da neo-faşist olan milliyetçi hareket, AP ile işbirliği halinde Avrupa'daki emşallerinin ötesinde belli bir güce ulaşmıştır.

CHP'nin beklentisi kendisi hakkında da gerçekleşmemiştir. CHP görüntüsel olarak merkez sol etiket taşımakla birlikte giderek sağa kaymış ve Avrupa burjuva demokrasisi standardlarına göre liberal bir parti, bir merkez sağ partisi politikası izlemiştir.

CHP'nin umduğu siyasal yelpaze modelinde, *şimdilik* onun isteğine en uygun olan CHP'nin solundaki siyasal güçlerdir. CHP'

nin solunun belirleyici ideolojisi Marksizm'dir. Ve CHP Türkiye sosyalist hareketinin zaaflarından istifade ederek, kendi solundaki siyasal güçlerin henüz solundaki siyasal güçlerin henüz yığınsallaşmamış partiler ya da gruplar halinde olduğunu görmektedir. CHP bu durumdan çok memnundur, çünkü bugünkü gücüne ulaşmasındaki başarı, sosyalist ve ilerici güçlerin siyasal arenadaki görece ve geçici güçsüzlüğü ve dağınıklığıdır.

CHP'nin solunda güçlü ve etkin bir siyasal parti, işçi sınıfının tek merkezi siyasal otoritesi bulunmayınca, geniş kitleler gerek 12 Mart faşizmine, gerekse MC ittifakına karşı CHP'yi demokratik bir alternatif olarak görmüşler, hatta belli kesimlerle ona umut bağlamışlardır.

Ne var ki, CHP'nin iktidar deneyi, CHP'den çok, kitleler için önemli bir deney olmuştur. Böylelikle CHP kendi hayalhanesinde kurduğu siyasal yelpaze modelinin son ögesinin, yani solda küçük Marksist bir partinin varlığının da uzun süre böyle kalacağını görmekte, işçi sınıfı politik hareketinin önemli bir gelişmenin arifesinde olduğunu sezmektedir.

İşte bugün sosyalist güçler başta olmak üzere tüm ilerici güçlerin önündeki en önemli ödev gerek faşizmin ve işbirlikçilerinin, gerekse sosyal demokrasinin kendilerine özgü planlarını ve oyunlarını bozmaktır.

ANTİ-DEMOKRATİZMİN CHP VERSİYONUNU AKLAYANLAR

Bugün tekelci sermayenin çeşitli partiler aracılığı ile yansıttığı çeşitli politikaların hesaplarını bozmak için en önemli demokratik görev, insan hak ve özgürlükleri uğruna verilen mücadeleyi güçlendirme, demokratik hak ve özgürlüklerin çığnenmesine karşı olan etkin potansiyeli harekete geçirmektir.

Bu ise, özgürlüklerin en kararlı ve en tutarlı savunucuları ve öncüleri olan sosyalist güçlere herkesten daha fazla görev yükler.

Bugün çeşitli burjuva partileri arasında anti-demokratizmin dozu, derecesi ve şiddeti üzerinde polemikler ve tartışmalar sürmektedir.

Bu tartışmalar, sıkıyönetimin iki ay daha uzatılmasının parlamentoda görüşülmesinin öncesinde ve sonrasında yoğunluk kazanmıştır.

Öyle bir durum ortaya çıkmıştır ki, birtakım ilerici ve demokrat yazarlar bile kendilerini bu tartışmalara kaptırmışlar ve an-

ti-demokratizmin ehven-i şer'ini, yani CHP eliyle uygulanan anti demokratizmi savunmaya kalkışmışlardır.

Gene sözkonusu ilerici ve demokratik çevreler, «olağanüstü uygulamalara» karşı çıkmamışlar, demokratik hak ve özgürlüklerin daha da kısıtlanması, Türkiye solunun siyasal mücadelesinin önüne yeni yeni barikatlar dikilmesini sessizlikle karşılamışlardır. Böylece bu çevreler ve kişiler tutarlı birer demokrat olmadıklarını göstermişlerdir. Demokrasi konusunda, düşünce özgürlüğü konusunda kağıt üzerinde bol bol laf edenler ve demokratlığı kimselere bırakmayanlar, otuza yakın sol yayının yasaklanmasını içlerine sindirmişlerdir. Çünkü onlar kendilerine «yüksek politika» ile iştigal etmek misyonunu yakıştırmışlardır. Yukarıda da anlattığımız şekilde, CHP ile MC arasındaki kutuplaşmadan ötürü, günümüzde yüksek politika ise burjuva partileri arasında yapılmaktadır. Böylece, kendilerini demokrasinin varisi ve hamisi payesine yükseltenler, «teferruat» dedikleri işlerle uğraşmazlar. Onlar «büyük işlerin» ve «büyük politikaların» adamıdırlar. Ve bu nedenle, burjuvazinin çeşitli partileri arasında, anti-demokratizmin dozu üzerine yapılan tartışmalarda kendilerini taraf görmüşler ve CHP'nin eteğine yapışmışlardır. Bu çevrelerin ve kişilerin «yüksek siyaset yapmak» sevdaları, onları en basit demokratizm ilkelerinden ve kurallarından bile ödün vermeye götürebilmektedir. Böylelikle, anti-demokratizmi CHP eliyle aklamak yoluna girenler, sözkonusu «olağanüstü uygulamalar»ın hangi özgürlüklerle, hangi insan hakları ile, hangi demokratik kurullarla bağdaştığını söyleyebilirler?

«Soldaki küçük partiler» ya da «soldaki fraksiyonlar» edebiyatı yaparak burjuva siyasetlerinin tuzaklarına düşenler, pek çok sosyalistin ve ilericinin okuduğu yayınların gruplar halinde yasaklanmasını anti-demokratik görmemektedirler. Ama bilinmelidir ki, demokrasiyi savunmak bir *ilke* meseledir. Bugüne değin yasaklanmış olan sol yayınların toplam okur sayısı tahmini olarak ikiyüzbini aşmaktadır. Fakat bu rakam iki yüzbin değil, iki bin dahi olsaydı, tutarlı bir demokrat, prensiplerine bağlı olan bir demokrat, iki bin solcunun dahi düşünme ve anlatım özgürlüğüne sahip çıkmak zorundaydı.

Ama ilericilik adına günöbirlik politika (eyyamcılık) güdenler, «bana dokunmayan yılan bin yaşasın» mantığında olanlar, kendi anlayışlarına göre «küçük partiler ve fraksiyonlar» saydıklarının demokratik haklarının çiğnenmesine rıza göstermişler, bu-

nunla da kalmıyp, «olağanüstü durum» ilanının sola karşı olmadığını, solu kısıtlamadığını söyleyebilmişlerdir.

DEMOKRATİK MÜCADELENİN TAŞIDIĞI ÖNEM VE SOSYALİSTLERİN SORUMLULUĞU

Ama, hep belirttiğimiz gibi, demokratik mücadelenin en kararlı savaşçıları, hiç kuşkusuz sözkonusu küçük burjuvalar değildirler. Bu görev, herşeyden önce sosyalistlerin işidir.

Bu nedenle, insan temel hak ve özgürlüklerinin daha fazla çığnendiği, özgür düşüncenin, sol düşüncenin, devrimci düşüncenin daha fazla boğulmak istendiği, demokratik kitle örgütlerinin elinin kolunun bağlanmak istendiği, bir kısım derneklerin kapatıldığı ya da baskı altına alındığı bilimsel sosyalist partilerin siyasal çalışmalarına yeni yeni engeller ve kısıtlamalar getirildiği, yurttaşların konut ve kişi kayıtlarının bile mecburi tutulduğu, hattâ eğlence yerlerinin bile tehdit altına alındığı, CHP eliyle yeni yeni anti-demokratik «önlemlerin» ve yasa tasarılarının getirildiği bir ortamda, demokratik haklara, insan temel özgürlüklerine, en genelinde yurttaşların haklarına sahip çıkacak büyük bir potansiyel bulunmaktadır.

CHP'nin solunda yeralan ve onun kuyruğunda olmayan bütün güçlerin, güncel planda ve acilen bu haklar doğrultusunda işbirliğine ve eylem birliğine girmeleri ertelenmez bir görevdir.

Bu görevde de en büyük sorumluluk, bölünmüş olsa da genel sosyalist harekete düşmektedir.

Sosyalist hareketin bölünmüşlüğü, devrimci-demokratik mücadele güçlerinin dağınıklığı, böyle bir işbirliği ve güçbirliği için engel teşkil etmemelidir.

Hiç kuşkusuz, bu dağınıklığı gidermenin asıl belirleyici noktası, sosyalist hareketin bölünmüşlüğüne son vermektedir. Ama bu zorunluluk, sosyalist güçler başta olmak üzere tüm ilerici güçlerin ortak ve programlı bir mücadelesinin aciliyetini gözden uzak tutmayı getirmemelidir.

Tam tersine, demokratik planda gerçekleştirilecek somut ve etkili ortak mücadele platformları, sosyalist hareketin de birlik perspektiflerini kolaylaştıracağı gibi, en ivedi bir şekilde yerine getirilmesi gereken demokratik görevlerin ertelenmesinin ya da eksik kalmasının önüne geçecektir.

Sosyalist siyasal örgütlenmeleri başta olmak üzere, tüm ilerici siyasal güçlerin oluşturacakları bir ortak mücadele birliği,

21 Şubat Sömürgeciliğe Karşı Mücadele Günü 21 Mart Uluslararası Irk Ayrımını Tasfiye Savaşı Günü

21 Şubat ve 21 Mart günleri dünya devrimci ve demokratik güçlerinin sömürgeciliğe ve ırkçılığa karşı mücadelelerini simgeleyen uluslararası günlerdir.

Dünya'da ilk işçi sınıfı devletinin kurulması ve ilk sosyalist ülkenin yaratılması, sosyalist devrimler ve ulusal kurtuluş savaşları çağını başlatmıştır.

İkinci Dünya Savaşından sonra sosyalizmin tek ülke sınırlarını aşarak bir dünya sistemine dönüşmesi, ulusal kurtuluş mücadelelerine de büyük bir ivme kazandırmıştır.

Sadece son otuz yıl içinde 70 kadar ülke sömürgeciliğin ve emperyalizmin boyunduruğundan kurtularak, bağımsızlığına kavuşmuş ve çok sayıda genç ulusal devlet kurulmuştur. Bu 70 ülkeden 55'inin son yirmi yıl içinde bağımsızlığına kavuştuğunu düşünürsek, güçlenen dünya sosyalist sistemi ile ulusal kurtuluş sürecinin yükselişi arasındaki yakın bağları kolayca görebileceğimiz gibi bu olgu aynı zamanda, sömürgeci sistemin çöküşünü de kanıtlamaktadır.

Dünya bilim merkezleri, bugün dünya nüfusunun yüzde birinden daha azının sömürge ülke statüsünde yaşadığını belirtmektedir. Bu gerçeklik, dünya halklarının emperyalizme ve sömürgeciliğe karşı kazandığı zaferin göstergesidir.

Ne var ki, siyasal bağımsızlığını elde eden uluslara karşı, emperyalizm ve uluslararası gericilik bu kez yeni-sömürgeci yöntemlerle bu ülkelerin ekonomilerini kendisine bağlamak gayretine girmiştir.

Öte yandan, anti-sömürgeci mücadele ile ırk ayrımına karşı anti-apartheid mücadele arasında bugün çok sıkı bağıntı bulunmaktadır. Çünkü sömürge sisteminin yıkılmasından sonra, dünyada kalan birkaç sömürge, Afrika'da emperyalist işbirlikçisi ırkçı ve sömürgeci rejimlerin egemenliği altındaki ülkelerdir.

Afrika'da sömürge statüsü altında yaşayan Güney Afrika, Namibia ve Zimbabve halklarının sömürgeciliğe karşı (anti-kolonyalist) mücadeleleri ile ırk ayrımına karşı anti-apartheid mücadeleleri özdeşleşmiştir.

İLKE Dergisi, 21 Şubat ve 21 Mart tarihlerinin taşıdığı uluslararası anlamı vurgularken; sömürgeciliğe ve ırk ayrımına karşı mücadele eden halkları selamlar ve militan dayanışmalarını dile getirir.

Yeni Bir 12 Mart İçin Kabaran İştahlar

«12 Mart» terimi ülkemizin yakın tarihinde yaşanmış faşist bir dönemi temsil etmektedir.

12 Mart'ın başlamasından bu yana 8 yıl, bitiminden bu yana ise beş buçuk yıl geçmiştir, fakat egemen sınıflar 12 Mart'ın kârlı günlerinin rüyasını bugüne dek sürdürmüşlerdir.

● Çünkü 12 Mart, Türkiye'de insan haklarının azgınca çiğnendiği, işkence odalarında devrimcilerin ve yurtseverlerin inlettildiği, işçi sınıfı düşüncesi başta olmak üzere her türlü sol düşünceye karşı beyaz terörün amansızca yoğunlaştırıldığı, idam sehpalarının kurulduğu, gece yatağında uyumakta olan yurtseverlerin ani baskınlarla katledildiği, grevlerin yasaklandığı, toplu sözleşmelerin sıkıyönetim hakemliğinde (!) yapıldığı, emekçi kitlelerin ekonomik ve demokratik mücadelesinin zorbaca boğulmak istendiği, küçük üreticilerin ürünlerinin fiyatlarının dondurulduğu, okullarda öğrencilerin demokratik istemlerine karşı acımasız bir baskının uygulandığı bir dönemin adıdır.

● 12 Mart, Türkiye üzerindeki Amerikancı emperyalist egemenliğinin ve emellerinin pekiştirildiği, ABD'ye yaranmak için köylümüzün haşhaş yetiştirmesinin kanun gücündeki bir kararname ile yasaklandığı, emperyalist silah tekellerine külliyetli miktarda silah ve uçak siparişinin verildiği bir dönemin adıdır.

● 12 Mart, mazlum millete karşı şovenizmin ve ırkçılığın şiddetlendirildiği, ulusal demokratik haklar üzerindeki zulmün daha da yoğunlaştırıldığı bir dönemin adıdır.

● 12 Mart, ülkemizin demokratikleşme sürecinde önemli bir yasal statü niteliğini taşıyan ve içinde çeşitli demokratik hükümleri taşıyan ve 9 Temmuz 1961'de halkın oylarının üçte ikisiyle ka-

bul edilmiş olan Anayasa'nın 60 kadar maddesinin geriye doğru değiştirildiği ve demokratik hükümlerin ortadan kaldırıldığı, demokratik bir kurum olan Anayasa Mahkemesinin halkoylaması sonucunda aldığı yetkilerin, halk oylamasına başvurmadan gaspedildiği, böylelikle Anayasa'da gayri meşru değişikliklerin yapıldığı bir dönemin adıdır.

● 12 Mart, TRT'nin askerileştirildiği, her türlü demokratik görüş ve düşüncenin TRT'de yasaklandığı bir dönemin adıdır.

● 12 Mart, devlet dairelerinde ve benzeri kuruluşlarda çalışan ilerici, yurtsever ve demokrat eğilimli memurların, teknik elemanların ve diğer görevlilerinin işten atıldığı, onlar hakkında gizli servis dosyalarının tutulduğu, ilericilerin fişlendiği bir dönemin adıdır.

● 12 Mart, her türlü işverenin binlerce işçiyi işten çıkardığı, fabrikalar arasında işçi liderlerinin isimlerini hâvi kara listelerin dolaştığı, işçi sınıfının mücadelesinde öne çıkmış işçilerin açlığa ve sefaletle mahkum bırakıldığı bir dönemin adıdır.

● 12 Mart, halkının yolunda ve saflarında onurla görev yapan öğretmenlerin alabildiğine kıyıldığı, sözüldüğü, işten atıldığı, bir dönemin adıdır.

● 12 Mart, TÖS, ÜNAS, TEK-SEN, İLK-SEN ve benzeri meslek örgütlerinin kapatıldığı, demokratik gençlik kuruluşlarının faaliyetten alıkonduğu, mühendis ve mimar odalarındaki demokratik yönetimleri baskı altına alarak, yöneticilerin tutuklandığı, oda kongrelerinin baskı altında sağcılara verilmek istendiği bir dönemin adıdır.

● 12 Mart, her türlü devrimci ve ilerici yayının yasaklandığı, demokratik nitelikli günlük gazetelerin belirli periyodlarla kapatıldığı, yazarların, düşünürlerin tutuklandığı bir dönemin adıdır.

● 12 Mart, üniversitelerdeki ilerici ve demokrat eğilimli öğretim üyelerinin bilim özgürlüğünün önlenmesi, ilerici öğretim üyelerinin tutuklandığı bir dönemin adıdır.

Bütün bu icraatlar görüldüğü gibi tekeli sermayenin çıkarlarını koruyup geliştirmek, buna karşılık işçi sınıfımızın ve tüm halkımızın emekçi sınıf güçlerinin siyasal ekonomik ve ideolojik mücadelelerinin bastırılmak, sindirilmek ve yıldırılmak amacını taşımaktaydı.

Yapılan herşey emperyalist tekeller ile onların yerli ortakları, Türkiye finans grupları adına yapılmıştı. Ve yapılan herşey bütünüyle halk güçlerimizin çıkarlarına aykırı düşmekteydi.

İşte bu nedenlerden dolayı, tekelci sermaye, o yıllardan bu yana, sürekli olarak 12 Mart ya da benzeri bir rejimin, hatta bazı kesimleriyle daha da azgın, daha da zorba bir faşist rejimin, örneğin, milliyetçi hareket güdümündeki bir kan ve zulüm istibdadının rüyaları içinde olmuşlardır.

Dikkat edilirse, son zamanlarda, 12 Mart ya da benzeri bir faşist diktatörlüğü özleyenlerin sayısı az değildir. İşverenler, son zamanlarda «otoriter rejim» yolundaki görüşlerini sık sık dile getirmeye başlamışlardır.

Onlar, kapitalizmin derinleşen bunalımının faturasını emekçi sınıfların sırtına daha fazla yükleyebilmek için Türkiye'yi dikensiz bir gül bahçesine dönüştürmek istemektedirler. Onlar, emekçi sınıfların ekonomik, demokratik ve siyasal mücadelesini bastırabilmek için «otorite»nin güçlendirilmesini özlemektedirler.

Onlar, Türkiye'yi Pinochet Şili'si, Park Koresi, Ziya Ül Hak Pakistanı, Papadopulos Yunanistan'ı Somoza Nikaragua'sı, Marcos Filipinleri, Pehlevi İran'ı, Caetano Portekiz'i, Franko İspanya'sı, Mussolini İtalya'sı ve hatta Hitler Almanyası gibi bir ülkeye dönüştürmek niyetindedirler.

Tekelci sermayenin çeşitli kesimleri, aralarındaki çeşitli nüanslara rağmen, derece derece, ama hepsi hep birlikte, «otoriter» bir rejimin, yani bir istibdat rejiminin, yani faşistlerin ve işbirlikçilerini yönetimindeki bir rejimin özlemleri içindedirler.

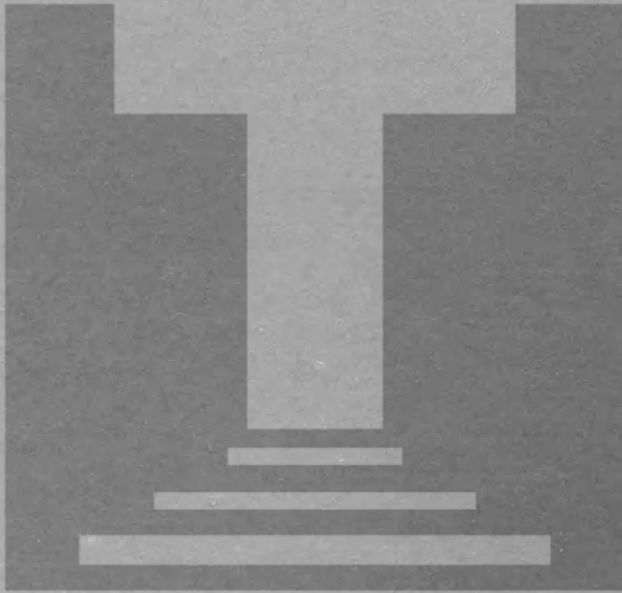
Son zamanlarda iyiden iyiye yükseltelen «otorite» çılgınlıklarının altında yatan gaye budur.

Ve bu karanlık emellere, aynı doğrultudaki kirli planlara ve tertiplere karşı, işçi sınıfı politik hareketi başta olmak üzere tüm ilerici ve demokratik güçler, vakit geçirmeden işbirliği yapmalıdırlar.

Yeni bir 12 Mart'a geçit vermemek, faşist milliyetçi harekete geçit vermemek için salonlarda ve sokaklarda «Faşizme Geçit Yok» diye haykırmak yetmez. Faşizme geçit vermemenin yolu, faşizme karşı sosyalistler başta olmak üzere tüm halk güçlerini birleştirmekten geçer.

ilke 25 Lira

AYLIK İNCELEME YORUM BELGE DERGİSİ

TÜSTAV